

Kristdemokraterna

Mål och budget 2017 med plan 2018-2020

Botkyrka den familjevänliga kommunen
med trygghet
valfrihet
och ett blomstrande näringsliv

Kristdemokraterna i Botkyrka

Postadress
Box 251
147 01 Tumba

Besöksadress
Munkhättevägen 45
Tumba

Telefon 08-53061484
Telefax 08-53061487
E-mail botkyrka@kristdemokraterna.se

Plusgirot 637 3609-4
Bankgirot 246-9039

Organisationsnummer 815601-0780
Hemsida: www.botkyrka.kristdemokraterna.se

Kristdemokraterna

Mål och budget 2017 med plan 2018-2020

Innehåll

Sammanfattning av Kristdemokraternas Mål och budget 2017	4
Vår vision	4
Omvärlden påverkar Botkyrkabornas förutsättningar	17
Kristdemokraternas förslag till ekonomiska ramar uppdelad på nämnd	23
Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning	23
Effektivare organisation	23
Övergripande kommentarer till driftbudget	23
Övergripande kommentarer till investeringar	23
Kommunstyrelsen/Kommunledningsförvaltningen	24
Södertörns överförmyndarnämnd	25
Medborgarkontoren	25
Områdesgrupperna	25
Kontaktcenter	26
Samhällsbyggnadsnämnden	26
Tekniska nämnden	27
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	27
Kultur- och fritidsnämnden	28
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	30
Utbildningsnämnden	31
Socialnämnden	33
Vård- och omsorgsnämnden	35
Kommunala bolag	38
Södertörns brandförsvärförbund	40
Mångkulturellt centrum	41
Revision	41
KS/KF förfogande	41
Kristdemokraternas ekonomi 2017 i sammanfattning	42
Förslag till beslut	45

Sammanfattning av kristdemokraternas mål och budget 2017 med plan för 2018-2020.

Vi kristdemokrater presenterar Mål och budget 2017 i balans och vi föreslår att skattesatsen fastställs till 20,15 öre per skattekrone.

Av Stockholms läns kommuner har Solna med sina 17,12 per skattekrone den lägsta skattesatsen medan den högsta kommunala skattesatsen finns i Botkyrka. Samtidigt har Botkyrka under de 20 senaste åren redovisat positivt resultat på tiotals miljoner varje år. Det tycker vi i och för sig är glädjande, men samtidigt anser vi att det ger oss utrymme att arbeta för en skattesänkning långsiktigt. För de allra flesta människor har skatten stor betydelse för vardagsekonomin. En lägre kommunalskatt är särskilt viktig för låginkomsttagare. Dessutom gör en lägre skattesats att kommunen blir mer attraktiv för både nya invånare och företagare att leva och verka i.

När det gäller kommunens totala drift så omfördelar vi 21 miljoner kronor mer i relation till majoritetens budget. Vi minskar 5 miljoner kronor från posten KS/KF förfogande och minskar 3 miljoner kronor från KS drift – motsvarande ca 1 % av den totala driften för posten KLF. Vi minskar ramen för Kultur- och fritidsnämnden med 2,5 miljoner kronor samt Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden med 2,5 miljoner kronor vilket också motsvarar ca 1 % av den totala driften för respektive nämnd. Detta avser effektiviseringar både när det gäller verksamheten och administrativt inom förvaltningen för båda nämnderna. Vi prognostiserar också en större intäkt än majoriteten på 8 miljoner kronor gällande exploateringsverksamheten.

7 miljoner kronor omfördelar vi genom en ökning i drift till Socialnämnden för att stärka upp det underskott som finns samt för de kommande utmaningarna bl.a. i och med hög personalomsättning, dyra placeringar och flyktingkrisen. Ytterligare 14 miljoner kronor ökar vi i drift till Vård- och omsorgsnämnden vilket i huvudsak avser de underbudgeterade posterna för personlig assistans och externa placeringar SoL (som beror på platsbrist på våra boenden och försenade byggplaner). Förutom dessa satsningar vill vi också se en resursförstärkning och stödfunktioner för personalen, i synnerhet kompetenshöjande insatser såsom kompetensutveckling, handledning och fortbildning för handläggare och chefer inom myndighetsverksamheten.

När det gäller planen för 2018-2020 och de investeringar som planeras så instämmer vi i att det är väldigt viktigt att bygga och göra satsningar då bostadsbristen är stor både när det gäller privat boende och kommunens placeringar. Samtidigt är vi bekymrade över hur vi ska klara de stora volyminvesteringarna inför de kommande åren med allt sämre intäkter. Det behövs en konsekvensanalys för de stora investeringar som görs och hur den ökade upplåningen kommer att påverka kommunens ekonomi långsiktigt. Vi vet ännu inte heller hur det kommer att bli med försäljningen av Tumba sjukhem och inhyrning för kommunen där.

Kristdemokraternas förslag för nämndernas sammanlagda nettoramor uppgår totalt till 5019,4 MSEK.

Vår Vision

För Kristdemokraterna har det alltid varit viktigt att värna de värden som bygger ett gott samhälle – friheten, medmänskligheten, jämställdheten och tron på alla människors lika värde. En grund av tillit, sammanhållning och gemensamma värden har varit vårt lands stora dolda tillgångar. Det är tillgångar som inte kan påtvingas fram genom politiska beslut, de växer fram och förvaltas i familjer, i möten mellan människor, i kyrkor och samfund, i föreningar, på arbetsplatser – där människor möts och tillsammans arbetar för gemensamma mål. Sveriges framgång bygger till stor del på ansvarstagande familjer och på levande folkrörelser och föreningar – ett levande civilsamhälle och om detta vill vi värna.

I Sverige är tilliten mellan människor i ett internationellt perspektiv hög. Värden som frihet, trygghet och jämlikhet har genom tidigare generationers ansträngningar kommit att prägla vårt samhälle. Sverige ska vara ett land av hopp och möjligheter, inte hopplöshet och utanförskap. De som kommer till Sverige och till Botkyrka

ska erbjudas en snabb väg in i samhällsgemenskapen. Vi vill ha ett samhälle där alla människor gör sin del, får vara med och bidra och arbeta 100 procent av sin förmåga. Vi behöver ta tillvara på människors inneboende drivkraft och vilja att bygga en trygg framtid i sitt nya hemland.

Sverige har under de senaste åren tagit ett stort ansvar för människor på flykt. Tyvärr står det klart att vi välkomnar människor hit, men inte hem. Många blir inte en del av samhällsgemenskapen utan fastnar istället i ett långvarigt utanförskap. Vår vision är att Botkyrka ska vara en kommun där den enskildes kraft och kreativitet tas tillvara. En kommun som hela tiden förbättrar förutsättningarna för att vara och en, oavsett vilken bakgrund man har, ska kunna göra sin röst hörd. En kommun där de enskilda individernas förmågor används på ett positivt sätt för att utveckla Botkyrka till en spetskommun vad det gäller sysselsättning, företagande, nyttjande av medborgarnas unika kunskaper om andra kulturer och språk och vad det gäller att vara med och påverka kommunens beslut till medborgarnas nytta. Botkyrka skall vara en kommun som ser individens möjligheter.

För att ta Sverige framåt krävs ett politiskt ledarskap som präglas av handlingskraft och ansvarstagande. Ett ledarskap som lyssnar, som inte drivs av maktbegär, utan som brinner för att ge enskilda människor bättre möjligheter. Ett ledarskap som står för långsiktighet och som är ödmjukt inför uppgiften.

Kristdemokraterna vill föra en politik som har människovärdet och de etiska grundvärdena i centrum. Varje människa är unik och född in i ett sammanhang av andra personer med ett ömsesidigt beroende. Vi vill värna alla människors liv, frihet och värdighet. Solidaritet med svaga och förtryckta och ansvarigt förvaltande av växter, djur och natur är grundläggande när vi kristdemokrater formar vår kommunpolitik.

Medborgarperspektivet ska alltid vara utgångspunkten för politiken i Botkyrka. Vid all kommunal planering ska medborgaren sättas i centrum. Den kommunala verksamheten är till för medborgarna. Inte tvärtom! Medborgarna ska också garanteras insyn i den kommunala verksamheten.

Även om den kommunala verksamheten finansieras genom skatter och avgifter är det inte självklart att kommunen alltid ska vara utförare av verksamheten. Att finansiera och garantera kvaliteten är kommunala huvuduppgifter. Stor öppenhet ska råda för initiativ från medborgare, personal, föreningar, församlingar och andra som vill starta förskolor, äldreboenden med mera.

En kommun med trygghet och valfrihet för alla

Familjen är den viktigaste gemenskapen i samhället och den behövs för att människor ska kunna växa och må bra. När familjen fungerar är det en tillitsfull gemenskap som skänker trygghet och stabilitet i en ständigt föränderlig omvärld.

Kristdemokratisk politik syftar till att stödja familjerna, att möjliggöra mer tid för barnen och öka familjernas frihet. Anknnytning, omsorg, gemenskap och fostran kräver tid. Familjepolitiken är idag i alldeles för stor utsträckning utformad som om alla vore stöpta i samma form. Föräldrar förutsätts arbeta heltid och alla förutsätts vilja ha sina barn på förskolan, hela dagarna, hela veckan. Många föräldrar önskar ingenting hellre än att stressa mindre, att förkorta sin arbetstid och få mer tid med barnen och familjen. Vi menar att staten och kommunen ska skapa valmöjligheter, inte välja åt familjen. Ju mer fyrkantiga system som skapas desto sämre passar de in i olika familjers vardag.

Skola som ger kunskaper

I skolan ska kunskap, värderingar och normer förmedlas. Alla tre är lika viktiga för att resultatet av skolarbetet ska vara framgångsrikt. Skolans huvuduppgift är att ge eleverna förutsättningar att utveckla såväl en kunskapsgrund som en värdegrund. Skolan ska ge livskunskap som omfattar både teoretisk och praktisk kunskap samt

social och demokratisk kompetens. Kultur och estetik ska integreras i lärandet. Det formar en kunskap som förenar både huvud, hand och hjärta.

Värdig äldreomsorg gäller alla

Den kristdemokratiska människosynen utgår från att människan är en sammansatt helhet och har kroppsliga, psykiska, sociala och andliga behov. För att skapa och upprätthålla hälsa och ett gott liv måste dessa behov tillgodoses. För att bota och förebygga sjukdom måste hela människans miljö och behov tas med i beräkningen.

Äldreomsorgen i vid mening ska utformas med människovärdet i centrum. Människors personliga behov, rätt att vara olika och göra olika val måste tillgodoses. Den ideologiska värdegrunden behöver levandegöras inom hela äldreomsorgen. Frågor om människovärde och bemötande är viktiga delar i all vårdpersonals utbildning och kompetensutveckling.

Kommunen där ett funktionshinder inte blir ett handikapp

Funktionshindret blir i själva verket ett handikapp för den enskilde först om samhället inte förmår att kompensera bristerna. Graden av handikapp är inte statisk, utan snarare en funktion av samhällets förmåga att möta människor med funktionshinder. Människor med funktionshinder riskerar att i olika sammanhang bli negativt särbehandlade. Detta kan aldrig tolereras. Kommunen ska föregå med gott exempel bland annat då det gäller att anställa människor med funktionshinder, äldre arbetskraft och personer som är i behov av rehabilitering.

Väl fungerande infrastruktur

En fungerande infrastruktur skapar förutsättningar för kommunen att tillhandahålla tjänster och för kommuninvånarna att ha en bra vardag. En infrastruktur i form av gator, parkeringsplatser, parker och mark inkl. anläggningar, Vatten & Avlopp, fjärrvärmenät och fibernät är, menar vi, som kommunens "blodomlopp" och det är viktigt med en strategi som innebär hållbara val. De är viktiga förutsättningar för samhällets och näringslivets utveckling och måste planeras för långsiktigt då konstruktionerna måste vara långlivade och ska hålla årtionden eller i vissa fall hundra år. Det är viktigt att löpande arbeta med infrastruktur då eftersläp och återkommande reparationer av befintlig struktur ökar kostnader för kommunen långsiktigt.

I dagens samhälle är en väl fungerande IT-infrastruktur med hög kapacitet en grundläggande förutsättning för att invånare och företag ska vilja bo och verka i kommunen. Det är därför mycket viktigt att man verkar för att fibernätet byggs ut i alla kommundelar och att man också planerar för detta i samband med vatten och avlopp vid nybyggnation.

De gemensamma uterummen är offentligt finansierade och de infrastrukturella anläggningsnäten finansieras av nätens abonnenter. I det senare fallet bidrar ett långsiktigt solidariskt tänkande om kostnadstäckande till att skapa en struktur för kostnadseffektivitet och ge ett hållbarare samhälle.

Väl fungerande förvaltning av kommunens fastigheter och byggnader

Till den "intrakommunala" infrastrukturen, dvs. lokaler och anläggningar för att bedriva den kommunala verksamheten, inkluderar vi även förädling och förvaltning av de byggnader med tillhörande mark som ägs eller används för den kommunala verksamhetens behov.

Stadsplanering – tryggt och trivsamt

Stadsbilden hör till vårt kulturarv genom att den gestaltar vår samtid. Den äldre bebyggelsen gör vår historia levande och aktuell. Därför måste vi värna om och bevara kulturellt intressanta bebyggelsemiljöer för framtida

generationer. All nybyggnation måste anpassas efter den kringliggande bebyggelsemiljön. Samtidigt måste de olika kommundelarna få växa utan att man äventyrar dess karaktär.

Bra boende med förutsättningar för bokarriär

Vid planeringen av bostäder måste de olika kommundelarna utvecklas och växa organiskt inifrån och ut. Stora centrumbildningar i periferin, enligt gamla miljonprogramsfunderingar, får inte upprepas. När nya områden planeras och byggs måste infrastrukturutvecklingen följa med så att tillgängligheten upprätthålls. Förtätning är en väg att gå när kommundelen behöver utvecklas. Vid förtätning ska dock särskild hänsyn tas till värdefulla grönområden och tysta zoner.

Det är viktigt att bygga småskaligt och involvera många aktörer i processen. Se till att man tänker trygghet vid nybygge och bygga inkluderande genom att skapa tillfällen och variation av aktiviteter för alla olika samhällsgrupper att vistas i området. På så vis arbetar man emot stängda och anonyma områden som skapar segregation. Man bör eftersträva en bra blandning av bostäder, företag, föreningar och församlingar m.fl. i samma område.

De allra flesta är överens om att vi behöver bygga mer. Vi måste kontinuerligt se över hur utbudet av mark som är lämplig för bostadsbyggande kan öka. Hur stor möjlighet det finns att planlägga för fler bostäder och öka antalet markanvisningar till dem som vill bygga. Kommunen måste ta större ansvar och långsiktigt skapa bättre förutsättningar för nya bostäder. Kommunen ska också positivt stimulera till övergång från hyresrätt till bostadsrätt och eget ägande där sådana önskemål finns. Det skulle på sikt medföra en mer blandad boendestruktur och bryta pågående segregationstendenser. Ett större inslag av bostadsrätter skulle sannolikt öka de boendes ansvar för sin boendemiljö och också öka deras livskvalitet.

Om vi ska kunna locka hit kvalificerad arbetskraft till Botkyrka så är det viktigt att det finns bostäder i kommunen. Vi behöver ett varierat byggande där vi attraherar människor med stark skattekraft samtidigt som vi också behöver bygga bostäder för dem som nyligen kommit till Sverige och fått sitt första jobb, studenter, människor med låg inkomst m.m..

Ekologiskt hållbar utveckling och förvaltning för framtida generationer

Ekologi är läran om samspelet mellan organismer och deras miljö. Miljön och naturresurserna måste förvaltas ansvarsfullt så att goda livsbetingelser inte äventyras. Förvaltarskapstanken är utgångspunkten för att tänka långsiktigt och värna den värdefulla men många gånger sårbara miljön. Ansvaret, som är grundbulten i förvaltarskapsprincipen, är både personligt och gemensamt. Strävan efter att förbruka mindre av ändliga resurser och energi och ett personligt ansvar för kretslopp och avfallshantering är en nödvändighet för långsiktig överlevnad för mänskligheten.

Det är inte enbart industrier som påverkar miljön negativt. De stora problemen orsakar vi genom vår livsstil; vår konsumtion, våra resor och transporter, våra livsmedel med mera. Förvaltarskapstanken säger att vi ska vara försiktiga och hantera vår livsmiljö varsamt. Det handlar om att bruka och bevara, inte att förbruka.

Socialt ansvar när medmänniskan behöver stöd

Den sociala omsorgen ska utgå från människans behov av små och naturliga gemenskaper där familjen är den viktigaste. Socialpolitiken ska stödja när det brister och stimulera de positiva krafterna i dessa gemenskaper. Solidaritetstanken motiverar oss att ta gemensamt ansvar för alla människor, i synnerhet de utsatta.

Brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter håller ihop samhället

Olika former av kultur har stor betydelse för att hålla ihop ett samhälle. Kulturen ger förståelse för helheter och den förmår även sätta in människan i ett socialt sammanhang. Kulturen kan också göra existentiella frågor

tillgängliga för en bred allmänhet. Kristdemokraterna anser att stödet till kulturutbudet ska vända sig till både flickor och pojkar, så att allas olikheter tillgodoses vad gäller intresseinriktning.

I tonåren eftersträvar de flesta att utveckla sin egen identitet men har också ett stort behov av att umgås med andra i samma ålder. Att det finns en mångfald av fritidsutbud, fritidsgårdar, musikforum, idrottsverksamhet och andra meningsfulla verksamheter är därför en förutsättning för att ungdomarna ska vilja vara aktiva och kunna delta. Det handlar också om att lokaler och utbud måste vara åldersanpassade så att inte någon åldersgrupp hamnar utanför och att tjejer och killar kan delta på lika villkor.

Effektiva kommunikationer

Välfärdsutvecklingen och transportutvecklingen går nästan hand i hand. En god infrastruktur är därför garanten för ett gott miljöarbete, för en god tillväxt och en förutsättning för att klara omsorgen och välfärden i framtiden. Kommunen ska ha välfungerande vägar för gods- och persontransporter. Det måste finnas välfungerade kollektivtrafiklösningar som ökar kommunens attraktivitet och som samtidigt medför att fler väljer kollektivtrafiken framför bilen.

Fler resor med hållbara färdsätt är viktiga och där spelar cykeln en viktig roll. Cykeln ska vara ett självklart val och tillsammans med gång-, cykel- och kollektivtrafik. Ambitionen måste vara att få ett heltäckande nät som kan tillgodose behovet att gå och cykla till och från skola, arbete, kollektivtrafik och fritidsaktiviteter.

God medborgarhälsa

Att människors olika levnadsvillkor kan vara en bidragande orsak till ohälsa är känt. Människor är inte isolerade individer. Vår hälsa påverkas av våra sociala relationer. Även uppväxtmiljön har betydelse för hur sårbara vi blir för olika påfrestningar, hälsorisker och för våra levnadsvanor som vuxna. Människor med starka sociala nätverk står bättre rustade vid psykiska och fysiska påfrestningar.

Att vara vid god hälsa är någon som de flesta människor ser som en viktig del av sitt liv och påverkar exempelvis hur man kan delta i ett samhälle och är av stor vikt för att kunna leva ett liv med hög kvalitet. En persons hälsotillstånd kan kopplas till det samhälle den lever i då hälsa påverkas av den sociala miljön och de sociala strukturerna i omgivningen. Hälsan skiljer sig påtagligt åt mellan grupper i socialt och ekonomiskt mer och mindre gynnade områden. En stor del av dessa skillnader beror på skillnader i befolkningssammansättning när det gäller utbildningsnivå, sysselsättning, och ekonomiska resurser, men även skillnader i levnadsvanor. Det är mycket viktigt att kommunen i samarbete med landstinget arbetar fram åtgärder för att motverka denna ojämlikhet i hälsa mellan olika grupper.

Sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa är tydligt. Det ökade stillasittandet är på sikt ett hot mot hälsan för många. För att få den rörelse vi behöver måste vi, till skillnad från förr, själva ta initiativ till fysisk aktivitet. Skolan har här en viktig roll i att stimulera barn och ungdomar till att även senare i livet fortsätta att motionera och leva hälsosamt. Även våra matvanor har betydelse för vår hälsa, både i främjandet och bevarandet av en god hälsa och genom att förebygga vissa sjukdomar. Det bör även i kommunen finnas ytor som kan användas för spontanidrott.

Kristdemokraterna vill att alla människor ska kunna växa upp och leva utan risk att skadas på grund av eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak. Tillgången till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak måste minska och barn ska skyddas mot skadliga effekter. Missbruksvården måste bli mer tillgänglig och det internationella samarbetet mot missbruk och samarbetet kring ANDT-strategin (strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken) ska fortsatt vara starkt.

Arbeta för en tobaksfri kommun

Tobaksbruket är en stor folkhälsoutmaning och kommunen ska aktivt främja en tobaksavvänjning och erbjuda stöd som behandling av tobaksberoende till sina medarbetare.

Det är viktigt att man arbetar med de verktyg och arbetsmetoder som finns för tobaksförebyggande i skolan och för en tobaksfri skoltid. Det är också betydelsefullt att kommuner som arbetar med folkhälsofrågor och de som arbetar i skolan är trovärdiga i det förebyggande arbetet genom att inte röka själva. Med 12 000 döda varje år i tobaksrelaterade skador kan man inte stå likgiltig inför de åtgärder som behövs för att skapa en hälsofrämjande miljö i framförallt skolan.

Det är en grundläggande rättighet att brukare av välfärdstjänster inte ska behöva utsättas för andrahands- eller tredjehandsrök från kommunens personal. Vi anser därför att alla medarbetare inom förskola, skola och vård och äldreomsorg inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Det är brukarens rättighet att slippa rökluft som måste gå före rökarens rättigheter att röka. Personalen ska informeras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtalet måste följas upp kontinuerligt.

Arbeta mot drog, doping- och alkoholberoende

Bruket av beroendeframkallande medel har en negativ påverkan på vår hälsa. Att begränsa alkoholens negativa effekter och arbeta för ett narkotika- och dopingfritt samhälle är därför viktiga folkhälsofrågor.

Det är mycket viktigt att man har ett kontinuerligt samarbete mellan skolpersonal, föräldrar, personal på fritidsgårdar och polisen. Man måste i tidig ålder börja informera i skolorna om de risker som finns med alkohol, droger och dopingpreparat för att förebygga att man som ung utvecklar ett missbruk. Det är också viktigt att man stöttar och följer upp detta arbete för varje årskurs. En av skolans viktigaste drogförebyggande insatser består helt enkelt av att vara en bra skola. En god och trygg studiemiljö, goda relationer och en bra undervisning där elever når goda resultat och utvecklar sina förmågor och kompetenser är en viktig skyddsfaktor.

Spelmissbruk – ett större problem än vad man tidigare trott

Spelmissbruk har tidigare inte tagits på allvar och man har inte sett samma faror med detta missbruk på samma sätt som när det gäller alkohol och droger. Att vara spelmissbrukare innebär att man har ett psykologiskt och ett socialt beroende av spel där man satsar pengar. Forskare har kommit fram till att spelmissbruket kan och bör behandlas med liknande metoder som substansmissbruk. Spelmissbruk medför både sociala och ekonomiska konsekvenser för personen i fråga, men ofta även för anhöriga och den spelberoende hamnar inte sällan i en ekonomisk kris då personen man som inom andra missbruk enbart prioriterar sitt spelande. Det är mycket viktigt att man pratar om detta i skolan på ett tidigt stadium samt erbjuder stöd och hjälp på kommunala arbetsplatser för den som hamnat i olika typer av missbruk.

Psykisk ohälsa bland unga

Den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga är ett av vår tids största samhällsproblem. Det är främst psykiska besvär såsom oro eller ångslan som kan leda till depressioner, ångestsjukdomar och missbruk som ökar. Skolan är barns och ungas arbetsplats och därför måste det finnas möjlighet att i ett tidigt skede få hjälp med ohälsoproblem. Elevhälsan har i detta sammanhang en viktig roll. Den ska fungera som första linjens hälsovård för de unga.

Kristdemokraterna har sedan tidigare arbetat för en elevhälsogaranti så att den som går i skolan har rätt till elevhälsövård samma dag. Skolhälsovården och elevvården är mycket viktiga i en tid då den psykiska ohälsan hos barn och unga ökar. Den negativa utvecklingen har pågått under lång tid och svenska ungdomar mår sämre än sina jämnåriga i andra OECD-länder. Särskilt illa är det för unga flickor.

Föräldrar, socialtjänst, skola/elevhälsa, barn- och ungdomspsykiatri och övrig sjukvård behöver samarbeta bättre. Målsättningen är sammanhållna förebyggande insatser som de aktörer som är involverade i barnets vardag deltar i och bidrar till.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld, där flickor och pojkar eller kvinnor och män som inte underordnar sig vissa bestämmelser bestraffas, är en av de mest extrema formerna av förtryck. Det behövs mer resurser till utbildning kring våld och hedersrelaterat våld bland personal inom stat, kommun och landsting. Det behövs också fler skyddade boenden. Kristdemokraterna vill även särreglera hedersbrott i brottsbalken.

Resultatet av studien som VHEK (Varken hora eller kuvad) gjorde med 1100 ungdomar mellan 12-18 år, i Stockholms förorter angående förekomsten av diskriminering och förtryck i hederns namn, visar att hederskulturen och diskriminering är omfattande och många upplever sig frihetsbegränsade. Botkyrka har ett pågående arbete inom detta område som måste stödjas och utvecklas vidare för att förbättra levnadsvillkoren för tjejer och killar vars liv begränsas p.g.a. hederskulturer.

Folkhälsoinformatörer

I ett samarbete med Regionalt Cancercentrum utbildade Botkyrka kommun tidigare ett femtiotal s.k. hälsoinformatörer som skulle sprida kunskap om vad man kan göra själv för att minska risken för cancer - på de platser där kommuninvånarna är, exempelvis caféer, idrottsvallar, samlingslokaler och föreningar för olika etniska och kulturella engagemang.

Vi vill att detta arbete återupptas och utvecklas i samarbete med landstinget för att också innefatta andra folkhälsoområden förebyggande av övervikt, tandvård, alkohol- och tobaksvanor m.m. som påverkar medborgarnas vardag mycket. Hälsotillstånd skiljer sig som sagt mellan olika grupper i samhället och nyckelpersoner som har ett stort socialt nätverk genom olika typer av t.ex. föreningar och församlingar skulle kunna utbildas till folkhälsoinformatörer för att sprida kunskap inom dessa folkhälsoområden till Botkyrkas medborgare.

Familjecentraler

Uppgiften att vara förälder kan vara svårt och även de med de bästa förutsättningarna behöver stöd i att klara den uppgiften. Särskilt de barn vars föräldrar inte har förutsättningar att ta sitt föräldraansvar behöver samhällets stöd. Därför är det viktigt att stöd ges i tid och genom både riktade och generella åtgärder. Familjecentraler där mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänstens förebyggande verksamhet samlas under ett och samma tak är ett exempel på hur man kan nå familjer tidigt. Det gäller både de som bara behöver tips och råd och de som är i behov av extra stöd.

Familjecentralerna behöver återinföras i kommunen då vi idag ser ett stort antal barn som bland annat är utsatta för passiv rökning, bevittnar våld i nära relation, har dålig tandhälsa, och riskerar att drabbas av övervikt. Familjecentralerna har möjlighet att i ett tidigt skede och på ett effektivt sätt fånga upp kontakten med utsatta familjer, men också vara en stödjande resurs till familjer i allmänhet och även vara ett led i att främja integrationen. Vi ser även att ett samarbete mellan kommun och landsting i dessa frågor vore viktigt och gynnsamt.

Välfungerande och aktivt näringsliv

Det privata näringslivet är grunden för all välfärd. De skattepengar som genereras från det privata näringslivet är grundförutsättningen för den kommunala välfärden.

Utgångspunkten för kommunens engagemang måste vara att utforma sitt näringslivsarbete så det bidrar till ett bra företagsklimat för alla. Jobb skapas när enskilda människor finner det mödan värt att starta eller utveckla ett företag, förverkliga en idé och riskera sitt sparkapital. Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagen.

Kommunen har ansvar för att det finns tillgång till industrimark. Kommunen ska genom att vara förutseende underlätta för näringslivets utveckling. Industrimarksreserven ska hållas på en hög nivå och är en långsiktig investering som är en förutsättning för kommunens utveckling.

En kommun som inte konkurrerar med näringslivet

Den kommunala verksamheten behöver servicefunktioner av olika slag. Det kan vara tryckeriverksamhet för kommunala handlingar eller restaurangverksamhet för utbildning av ungdomar eller i arbetsmarknadsprogrammen. Avgörande för dimensioneringen ska vara ett grundbehov och att toppbelastningssituationer upphandlas. Det finns alldeles för många tillfällen då kommunen konkurrerar med det privata näringslivet. Kommunen ska ha aktuell policy och riktlinjer i syfte att undvika att kommunal uppdragsverksamhet konkurrerar med sin kommunala "överkapacitet" med näringslivet. Kommunen ska tillse att kommunal verksamhet som inte tillhör kommunens kärnverksamhet och som kan bedrivas privat, konkurrensutsätts på lika villkor som den privata eller avknoppas. Avgörande för valet ska vara bättre eller lika kvalitet till lägre eller lika kostnad jämfört med egenregi samt att det finns tydliga regler för hur negativa avvikelser ska hanteras respektive vad som gäller för att avtalet upphävs före avtalstidens utgång.

Arbetsmarknadsåtgärder som leder till egen försörjning

Vi kristdemokrater anser det ytterst angeläget att så många Botkyrkabor som möjligt har arbete och egen försörjning. Utgångspunkten för den kristdemokratiska arbetsmarknadspolitiken är att ge människor förutsättningar för att kunna ta ansvar för sitt eget liv. De samlade insatserna för vuxna ska leda till att arbetslösa Botkyrkabor blir anställningsbara på framtidens arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsåtgärder ska prioriteras före passivt kontantstöd. Långtidsarbetslöshet och arbetslöshet för ungdomar ska bekämpas kraftfullt. Åtgärder och utbildning för att förhindra långtidsarbetslöshet måste inriktas mot kompetenshöjning som kan underlätta att få arbete i de branscher som kan antas ha de bästa framtidsutsikterna. Ett utvecklat lärlingssystem bör finnas för att inte minst ungdomar ska kunna få yrkes- och arbetslivserfarenhet.

Validera kunskaper och kompetens

Att identifiera kunskaper och kompetenser genom validering ska, menar vi, även fortsättningsvis vara ett verktyg för att hjälpa individer till egen försörjning.

Kommunen ska medverka till att tillvarata den unika kompetens som personer med bakgrund från andra kulturer än den svenska besitter på ett bättre sätt än i dag. Språkbarriärer, svårförståeliga regelverk och långa administrativa procedurer hindrar många invandrare att utnyttja sitt kunnande och sina meriter vid anställning eller genom att starta eget företag.

Naturlig integration och mångfald

Människor från andra länder ska inte betraktas som ett problem, utan som individer med kraft och energi att bygga sig en ny framtid som en del av det svenska samhället. Segregationen bryter ned möjligheterna för kommunens invånare att utveckla ett gemensamt "vi" och gör att människor inte upplever sig ha makt över den egna tillvaron. Detta skapar utanförskap och maktlöshet. Vi vill inte bara välkomna människor hit, utan också ge dem möjlighet att skapa sig ett hem. Jobb, bostad, språk och gemensam värdegrund är viktiga delar för en god integration. En generös migrationspolitik måste kombineras med en effektiv och välfungerande integrationspolitik där man ger människor förutsättningar för eget jobb och försörjning.

Bra skolor för barnen att gå i, att kunna hitta bostad, trygga bostadsområden, fungerande kollektivtrafik och en chans att få arbete är viktiga delar som måste fungera för att underlätta integration och delaktighet i samhället. Skötsel av gårdar och andra kommunala områden när det gäller skräphantering, reparationer, upprust-

ning m.m. är också viktiga åtgärder för att skapa trygghet och öka trivsel för att man ska känna sig hemma i sitt eget område. Områden där man trivs och känner sig trygg i kan man rekommendera andra att flytta till.

Medborgardialog för bättre beslut

Det ska vara ett aktivt medborgarengagemang i kommunala frågor. Möten, utställningar, tryckta och elektroniska medier m.m. måste ges större utrymme för att medborgaren ska kunna informera sig ordentligt och vara med och påverka besluten.

Lokala folkomröstningar kan vara ett bra sätt att ta reda på folkviljan. Omröstningarna måste dock förberedas väl och valsedlarnas förslag utformas på ett tydligt sätt. I t.ex. budgetfrågor där beslut medför konsekvenser på andra områden än det som själva omröstningen gäller är folkomröstningsinstrumentet inte att rekommendera.

För att den representativa demokratin ska fungera är det viktigt att de förtroendevalda ges rimliga förutsättningar att fullgöra sina uppdrag. En stor öppenhet ska finnas för att ta tillvara tankar, idéer och förslag från medborgarna. En ökad utbyggnad av och kunskap om IT kan ge medborgarna större möjligheter att tillgodogöra sig politiska beslut.

En trygg kommun och ett tryggt närområde

Det har blivit allt vanligare att man som medborgare upplever otrygghet inför att vistas ute på kvällar och nätter och man känner en större oro för att utsättas för rån, misshandel eller vandalisering av privat egendom. Botkyrka ska vara en trygg kommun att växa upp i, där människor vågar röra sig fritt.

Det är viktigt att man i alla områden ser till att det hålls städat och att man snabbt sanerar klotter för att inte skapa en känsla av att det är ett mindre attraktivt område. Annars är det risk för att det sker allt fler överträdelser vilket skapar en negativ spiral. Det är också viktigt med fler synliga poliser för att ett område inte ska uppfattas som laglöst där kriminella gäng styr, vandaliserar, säljer droger, bränner bilar och drar in allt yngre barn och ungdomar i olika kriminella aktiviteter. Det är viktigt att polisens brottsförebyggande arbete sker i samarbete med ett flertal andra samhällsaktörer för att på bästa sätt vara välinformerad om den specifika kommundelens problematik.

Man behöver i så stor utsträckning som möjligt arbeta för integrerade områden där bostäder i kombination med näringslivet och föreningar finns representerade. På så vis skapas nya aktiviteter och en öppenhet i olika områden och förutsättningar för en mångfald av medborgare att vistas och rör sig. Det krävs att man skapar attraktiva platser för en naturlig genomströmning av människor vilket ger en positiv effekt och långsiktigt motverkar segregation. Man bör också utreda behovet av och möjligheten för fler övervakningskameror i speciellt utsatta områden i kommunen för att öka tryggheten för medborgarna att röra sig fritt.

Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism

Säkerhetspolisen (Säpo) ser den våldsbejakande islamismen som vårt största terrorhot. Man uppskattar att omkring 300 svenska kommuninvånare kan ha åkt ner till Irak och Syrien och anslutit sig till terrororganisationen Islamiska Staten (IS) för att döda, våldta, förslava människor och ödelägga kulturarv. Många ser problemet långt där borta och inser inte hur stort det är förrän det kommer närmare.

Kristdemokraterna anser att Säpo och polisen inte ska vara ensamma om att förebygga extremistiskt våld. Framför allt ska lokal samverkan för att förebygga att unga rekryteras till våldsbejakande grupper bli bättre. En del i det förebyggande arbetet handlar om att ge stöd och utbildning till medarbetare i kommunen. Det gäller till exempel skolpersonal, personal på fritidsgårdar eller medarbetare inom individ- och familjeomsorgen för att bli bättre på att fånga upp unga som är i riskzonen för att radikaliseras.

Vi anser att det behövs en kommunal arbetsgrupp som jobbar specifikt med detta tillsammans med skolan, föreningar, församlingar, individ- och familjeomsorgen för att förhindra att ungdomar ansluter sig till extremistiska grupper och för att skydda vårt samhälle. Det är också viktigt att man arbetar fram konkreta och tydliga förslag för hur man hanterar situationen och vet hur man ska agera om t.ex. en närstående, en elev eller en församlingsmedlem uppfattas ha radikaliserats.

Det är också av stor vikt att följa upp och granska bidragen till organisationer, föreningar och samfund som arbetar med integrationsfrågor. Signalen måste vara mycket tydlig: skattemedel får inte användas till att främja eller legitimera extremism. Offentliga bidrag till det civila samhällets olika aktörer som arbetar med detta måste löpande granskas så att skattemedel inte används till att främja eller legitimera extremistiska idéer eller våldsbejakande beteende.

Trygga uppväxtvillkor

Vår framtida fysiska och psykiska hälsa grundläggs under barndomen. Vår uppväxtmiljö har betydelse för hur sårbara vi blir för olika påfrestningar, hälsorisker och för våra levnadsvanor som vuxna. Barn och familjer i "riskzon" måste ges särskild uppmärksamhet. Barn i familjer med ekonomiska svårigheter är särskilt utsatta. Sambandet mellan barns hälsa och föräldrarnas ekonomiska och sociala situation är tydligt.

Att försörja sig genom kriminalitet ska inte vara ett alternativ för barn och ungdomar. Det måste finnas tillräckligt mycket hopp för att kunna drömma om en bra framtid. För det brottsförebyggande arbetet är det avgörande med ett bra samarbete mellan kommun, polis och socialtjänsten. Det är mycket viktigt att polisen tidigt får möjlighet att bygga upp förtroende hos Botkyrkas barn och ungdomar genom varaktig relation och dialog. Kristdemokraterna anser att varje enskild skola bör ha en särskild kontaktpolis som genom återkommande besök lär känna eleverna och berätta om ordning och reda, rätt och fel samt kontinuerligt besöka ungdomsgårdar i området. Vi anser också att det vore gynnsamt att polisen i samarbete med kommunen långsiktigt arbetar med ett mentorskapsprogram med ungdomar i de olika kommundelarna som är intresserade av att bli poliser.

Med tanke på föräldrarnas mycket viktiga roll i sina barns liv vill vi att kommunen garanterar föräldrastödsprogram varje år. Föräldrastöd är en oerhört viktig del i att förbättra relationen mellan barn och förälder och för att förebygga framtida problem. Det behövs en kontinuitet gällande dessa satsningar då familjen är den viktigaste gemenskapen och barn som växer upp i trygga familjer får bättre förutsättningar att klara livets utmaningar.

Bra förebilder och det civila samhället

De olika religiösa församlingarna i kommunen kan ha en positiv inverkan när det gäller barn och ungas tillvaro. Det finns bra förebilder inom församlingarna som är respekterade och som många gånger är väl kända av ungdomarna inom de olika kommundelarna. Det är viktigt att man samarbetar med och stöttar församlingar och föreningar i det arbete som man gör med ungdomar. Församlingarna är ofta en stor och viktig del av vardagen för många familjer.

Unga vuxna som inte längre kan vara på ungdomsgårdarna behöver en plats att vistas. Det blir lätt att man driver runt och risken är att man inte längre får kontakt med bra vuxna förebilder. Det är därför viktigt att man från kommunens sida arbetar aktivt med att se till att det finns träffpunkter för unga vuxna i flera av kommundelarna.

Trygghetskontrakt – för att säkra likvärdig vård

Tillit skapar trygghet. Man ska kunna lita på att äldreomsorgen fungerar den dag man behöver den. Äldre vill inte ha mer vård och omsorg än nödvändigt. Däremot vill de känna trygghet i att de själva kan bestämma hur

de ska bo och leva. Vi kristdemokrater vill därför införa ett nytt sätt att tänka vård och omsorg för äldre. Förutom hög kvalitet och valfrihet i äldreomsorgen vill vi att alla som är över 85 år ska få ett anpassat boende – om de så önskar och oavsett *friskhetstillstånd*. En sådan regel skulle skapa trygghet för många äldre.

Personer som beviljats insatser för boende enligt lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade och Socialtjänstlagen ska få sin bostad utan långa väntetider. Kommunen måste ha beredskap för att kunna bygga ut boendet i den omfattning som behövs och då behov uppstår. Det handlar om stöd till personer med bland annat nedsatt hörsel, syn och rörlighet. Det ställer därför ökade krav på samhället och vi måste vara medvetna om att detta kräver smarta lösningar och ökade offentliga resurser.

Bemötande med respekt och värdighet - Värdighetsgaranti och särskilda boenden

En hjärtefråga som vi kristdemokrater länge drivit är värdighetsgarantin inom äldreomsorgen. Garantin innebär en utfästelse om vad den äldre kan förvänta sig i omsorgen och öka möjligheten att vara delaktig och ställa krav. Till viss del har kommunen anammat vår idé om värdighetsgarantin, men för en mer komplett garanti bör det också finnas en förbindelse om kompensation ifall kommunen inte lever upp till denna kvalitetsnivå.

- a) Det ska finnas en läkare knuten till varje äldreboende och till varje hemsjukvårdspatient. En läkare som är kunnig i åldrandets sjukdomar och problem och som regelbundet besöker dessa omsorgstagare.
- b) Det ska genomföras regelbundna läkemedelsgenomgångar för samtliga brukare på äldreboenden eller i eget boende med insatser från kommunal hemsjukvård, för att öka kvaliteten och säkerheten i läkemedelsbehandlingen.
- c) Det ska finnas eget rum för alla som så önskar.
- d) Det ska finnas skilda vårdenheter för demenssjuka och andra boende.

En kommun med frihet att välja offentligfinansierad vård mellan olika utförare

Respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet präglar utformningen av det stöd som ges. Betoningen på valfrihet får dock aldrig bli ett viktigare mål än tryggheten i vården och omsorgen. För de allra mest utsatta – dementa, multisjuka och andra med nedsatt autonomi – är tryggheten och värdigheten så mycket mer angelägen.

Sedan Lagen (2008:96) om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009, har majoriteten av landets kommuner infört eller kommer att införa LOV. Lagen tillkom i syfte att stärka den enskildes möjligheter till inflytande över den egna vardagen. De äldre blir bemyndigade att själva välja utförare av vård och omsorg och det underlättar för nya vårdgivare att etablera sig. En mångfald av aktörer både höjer kvaliteten generellt och att det driver de kommunala verksamheterna att förbättra sig ytterligare.

LOV bygger på att det inte är någon priskonkurrens mellan utförarna. Ersättningen till utförarna är lika och bygger på den modell kommunen själv bestämmer utifrån vårdtyngd och utförd insats. Det är således inte priset utan kvaliteten som kommer att avgöra vem som får den enskildes förtroende att utföra tjänsterna. Med LOV ställer kommunen upp kvalitetskraven och ser till att dessa efterföljs av alla. Därigenom behålls en tydlig demokratisk kontroll över äldreomsorgen i kommun. Valfärdens kärnvärden förblir intakta, det vill säga insatser efter behov med solidarisk finansiering. Men det erbjuder mer av valfrihet för den enskilde och utvecklar de äldres välfärd efter deras behov. Makt förflyttas från politiker till medborgare.

Flexibel hemtjänst

En väl utbyggd hemtjänst ger trygghet, skapar tillit och ökar möjligheten till att bo kvar hemma längre. Hemtjänstinsatserna ska vara flexibla för att på bästa sätt kunna möta den enskildes behov och ge individen ökat inflytande över beviljad insats. Hur hemtjänsttimmarna används kan variera från vecka till vecka och ska bestämmas i samspelet mellan den enskilde och personalen. Hemtjänsten är basen i äldreomsorgen och är ett

stöd även för anhöriga. Den sociala delen bl.a. vikten av att den enskilde upplever sig bli ompysslad, såväl som observerad och personligt tilltalad, av hemtjänsten bör särskilt uppmärksammas.

En mångfald av boende

Bostäderna kan ha olika utformning och verksamheterna kan ha varierande inriktning. De som önskar att bo i eget boende ska ha denna möjlighet. Men det finns hos många äldre ett önskemål att få känna tryggheten i att bo i en gemenskap. Därför är det angeläget att det i kommunen finns tillgång till olika former av boenden. Förutom särskilda boendeformer, som innehåller mer omfattande vård och omsorg, behövs det också planeras för seniorbostäder för äldre som vill och önskar bo i en gemenskap. Det ska vara en självklarhet att senior- och äldreboende finns i eller i närheten av den kommunal del där vederbörande tidigare bott. Vi anser också att det är ovärdigt att ett äldre par, som levt många år tillsammans, där den ena blir sjuk och i behov av äldreomsorg men den andra fortsatt är frisk ska tvingas flytta isär. Det är därför mycket viktigt att man ser till att parboendegarantin gäller.

Valfrihet och mångfald av skolor

Rätten att välja skola är en demokratisk rättighet. Kommunen ska ge goda och likvärdiga förutsättningar för såväl den kommunalt drivna som den fristående skolan. Alla skolor ska ges stöd att marknadsföra sin profil och därmed visa på en mångfald av skolor i kommunen. En fullständig insyn och kontroll är nödvändig för att garantera likvärdigt kvalitet.

Rättvisa mellan barnfamiljer

Orättvisorna mellan barnfamiljerna är idag stora och till klar nackdel för de familjer som på hel- eller deltid väljer att inte nyttja den barnomsorg som har kommunalt stöd. Kommunen ska självklart erbjuda olika former av barnomsorg. Likvärdigt stöd ska ges till såväl kommunala som enskilda förskolor, familjedaghem eller föräldra- och personalkooperativ.

Den första januari 2016 blev valfriheten inom barnomsorgen kraftigt beskuren. Regeringen förbjöd landets 290 kommuner att erbjuda vårdnadsbidraget, som ger föräldrar möjlighet att stanna hemma längre än ett år. Vi kristdemokrater förespråkar valfrihet, att familjer själva är de som vet vilken lösning som passar just dem, självklart gäller detta också barnomsorgen. Kristdemokraternas förslag är att en barnomsorgsavgift ska införas. Barnomsorgsavgiften är ett kommunalt bidrag till enskild godkänd förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet. Men, den ska också kunna användas av de föräldrar som själva väljer att vara hemma en tid utöver vad föräldraförsäkringen medger. Den barnomsorgsavgift som finns i dag bör utökas så att den även kan betalas ut till dem som tar hand om enbart egna barn i hemmet och föreslås vara på 6 000 kronor per barn och månad och gälla barn som är ett till tre år. Vi hoppas att detta kommer att vara en verklighet efter nästa val vilket skulle öka valfriheten för familjer mycket.

Stabila och väl fungerande familjer är bra för både barn och vuxna och en förutsättning för ett gott samhälle. Föräldraskapet innebär att man åtar sig en viktig och betydelsefull samhällsuppgift långsiktigt. Idag är det möjligt att som kommunanställd i Botkyrka arbeta 75 % av sin arbetstid upp till att barnen är 8 år. Vi kristdemokrater vill att man som förälder om man så vill ska ha möjligheten att få arbeta 75 % tills att barnen är 12 år. Vi anser att det är viktigt att Botkyrka kommun är en attraktiv arbetsgivare där de anställda kan kombinera arbete och familjeliv på ett framgångsrikt sätt där man inte ska vara tvungen att åsidosätta varken det ena eller det andra.

Medarbetare med respekt och som medmänniskor

För att kommunen ska vara en konkurrenskraftig arbetsgivare och attrahera ny arbetskraft krävs goda arbetsvillkor. En god arbetsmiljö är avgörande för vårt välbefinnande och att ha inflytande över sin arbetssituation, och möjlighet att påverka arbetets utformning är av stor betydelse för hur medarbetare mår långsiktigt. Det är

mycket viktigt att man får möjlighet att vara med och påverka och aktivt ta del i utvecklingen av kommunens verksamheter. Arbetsplatsen ska vara en plats där man bemöter varandra med respekt och samarbetar, erbjuds kontinuerlig kompetensutveckling, får starkt stöd från arbetsledningen och har en rimlig arbetsbelastning.

Mycket har hänt i den offentliga sektorn under de senaste decennierna. Kommunerna har fått ett allt större åtagande, som fått till följd att arbetsgivaransvaret omfattar väldigt många och väldigt olika yrkeskompetenser. En stor del av kommunens medarbetare har högskoleutbildning. Trots att det även gäller de många kvinnor som arbetar i offentlig sektor har det inte märkts på de kvinnodominerade yrkesgruppernas löner. Detta måste uppmärksammas och riktlinjer utarbetas för att på sikt komma till rätta med detta.

Sund ekonomisk hushållning

En god ekonomi är grunden för utveckling av kommunal service. Med god ekonomi menar vi en god hushållning med de medel som anförtrotts de förtroendevalda att använda till gemensamt finansierad service. Kristdemokraternas hushållningssätt grundar sig på förvaltarskapstanken, där de förtroendevaldas uppdrag är att förvalta de medel som finns för att få ut mesta möjliga nytta till lägsta möjliga kostnad av de satsade medlen. Förvaltarskap är inte kortsiktigt, det innehåller ett hållbarhetsperspektiv och ett ansvar mot kommande generationer.

En kommun som vågar ompröva för största möjliga nytta

All kommunal verksamhet måste ständigt prövas för att nå målet som är mesta möjliga service till lägsta möjliga kostnad. Omprövningen blir i längden en garanti för att kommunen ska kunna erbjuda en social grundtrygghet, en förskola och skola med kvalitet och en omsorg om äldre och funktionshindrade som är värdig.

Genom att hushålla med de kommunala resurserna kan det skapas handlingsutrymme att göra satsningar på angelägna och eftersatta områden. Det måste också i den kommunala budgeten finnas ett överskott för angelägna investeringar. Ett positivt ekonomiskt resultat är alltså en förutsättning för en god utveckling.

Inga onödiga risker med borgen och lån

De långsiktiga konsekvenserna av stora investeringar ska noga beaktas och kalkyleras innan beslut fattas. Kommunens skuldsättning måste hållas under noggrann bevakning och det är viktigt att kommunen har en god soliditet. Stor försiktighet ska eftersträvas med kommunal borgen. Vid beslut ska det finnas ett underlag som grundligt belyser risksituationen och ställer den i relation till kommunens eget kapital. Kommunal borgen eller utlåning får inte beviljas på ett sätt som riskerar att spelreglerna för den lokala näringsituationen sätts ur spel.

Effektiv och välfungerande kommunal organisation

Kristdemokraternas principiella inställning är att kommunens verksamhet ska bedrivas i förvaltningsform och att kommunala bolag eller andra samverkansformer endast i undantagsfall ska användas.

Förvaltningsformsundantagen (kommunala bolag eller andra samverkansformer) kan gälla verksamheter som bedrivs på konkurrensutsatt marknad för att senare avyttras eller interkommunala verksamheter, (t.ex. verksamheter som bedrivs tillsammans med andra kommuner). Det kan också gälla verksamheter av infrastrukturrell karaktär, åtminstone under ett uppbyggnadsskede, av typen VA-anläggningar eller fjärrvärmenät, där ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom tillsammans hitta en lösning som bidrar till minskad negativ klimatpåverkan. Huvudfrågan kan vara att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna.

Omvärlden påverkar Botkyrkabornas förutsättningar

Botkyrka kommun och dess utveckling är dels beroende av de beslut som ligger inom den lokala självbestämmanderätten och dels av vad som händer i omvärlden.

På lokal nivå påverkas besluten bl.a. efter vilka riktlinjer och principer den styrande majoriteten arbetar. Här finns på många områden samsyn i att ta beslut som gör Botkyrka attraktivt. Vi kristdemokrater driver som bekant tesen att vi har valts för att jobba för Botkyrka och dess bästa. Vi vill utveckla – inte avveckla Botkyrka! Det är ofta inte målet utan medlen som skiljer partipolitiken åt. I barnomsorgsfrågan förespråkar kristdemokraterna t.ex. ökad rättvisa och ökad valfrihet för att föräldrar skall kunna välja mellan olika omsorgsformer inklusive egenomsorg och att alla barnfamiljer skall få del av offentligt stöd oavsett omsorgsform – inte bara kommunalt finansierade omsorgsformer.

Sverige och Europa står mitt i en enorm uppgift att ge människor som flyr från krig, förföljelse och förtryck en trygg tillvaro. Mot bakgrund av att antalet personer som sökt asyl i Sverige ökat kraftigt är utmaningarna för det svenska asylsystemet mycket stora. Tyvärr står det klart att vi välkomnar människor hit, men inte hem. Det är svårt att bli en del av samhällsgemenskapen och man fastnar lätt istället i ett långvarigt utanförskap.

Situationen förändras dag för dag, vecka för vecka. Insatserna som presenteras idag är ett steg för att vi ska klara situationen både idag och imorgon. Kristdemokraterna har drivit på för en migrationspolitik med både hjärta och hjärna. Det krävs ett medmänskligt och hållbart flyktmottagande. Därför behöver vi åtgärder som minskar trycket på flyktmottagningen och som får fler nyanlända i jobb snabbare.

Vidare påverkas Botkyrkabornas och Botkyrka kommuns ekonomi av ställningstaganden som görs av riksdag och regering. Regeringen driver igenom ett skifte i politiken där utrymmet för enskilda, familjer, civilsamhälle och företag ersätts av en övertro på att staten kan kommandera fram jobb och styra över enskildas liv. Det skadar både frihet och ekonomi.

Valfrihet i vården ger makt till den enskilde

Det är avgörande att välfärden präglas av kvalitet och professionalism. Lika viktigt är att den bygger på hur medborgarna själva vill ha sin välfärd, vilka val de gör och vilka önskemål de har.

Lagstiftning om det fria vårdvalet i primärvården infördes 2010. Reformen innebär valfrihet för patienten samtidigt som offentliga monopol avskaffas till förmån för en mångfald av vårdgivare - allt inom den solidariska finansieringens ram. Att låta privata entreprenörer och idéburna aktörer verka inom sjukvården på samma villkor som offentliga utförare är en viktig del av valfrihetsreformerna. På så sätt får patienterna en verklig valfrihet och samtidigt vitaliseras vården. Det är viktigt att ge människor möjligheter att välja bort och välja till. När man har flera goda utförare att välja bland stimuleras vården och omsorgen till att öka kvaliteten.

Tyvärr tycks det dock vara en bärande idé i vänsterregeringens politik att istället beskära den enskildes makt. Vänsterregeringens politik innebär ett tydlig stopp när det gäller valfrihet. De har flera gånger, hittills utan att lyckas, försökt strypa vårdvalet som ger patienter rätt att välja vilken vårdcentral de ska gå till genom att vårdvalet stryps och förutsättningarna för andra alternativ tas bort. Samma sak gäller på fler områden, som t.ex att äldre inte får inflytande över sin egen ålderdom, inte kan bestämma vilken hemtjänst de vill ha eller hur de vill bo på äldre dagar.

Återinför kömiljarden

Regeringen avvecklade kömiljarden 2015 trots att Kristdemokraterna och flera andra varnade för konsekvenserna av detta. Enligt SKL:s öppna jämförelser har nu köerna ökat sedan kömiljardens avskaffande och även

vårdgarantin har påverkats i negativ bemärkelse. Patienter ska inte behöva vänta på vård mer än absolut nödvändigt. Dels för att minska lidandet för den enskilde och dels för att förhindra att tillståndet förvärras.

Resurserna till hälso- och sjukvård ökade 183 miljarder kronor 2006 till 234 miljarder kronor 2012, vilket motsvarar en ökning på mer än 27 procent. Sedan 2006 har tillgången till vård förbättrats. Köerna har kortats och kvaliteten i sjukvården har också blivit bättre över tid och patienterna är mer nöjda med vården. Alliansregeringen har gjort särskilda satsningar där det behövts och skulle behöva fortsätta göra det.

Den tidigare kömiljarden var en prestationsrelaterad ersättning till de landsting som kortade vårdköerna ännu mer än vårdgarantin krävde. Den bidrog till ökat fokus på tillgänglighet ute i landstingen. För att återigen få fokus på det viktiga arbetet med att korta köerna och öka tillgängligheten vill Kristdemokraterna att kömiljarden återinförs.

Låt fler äldre som vill arbeta

Fler som arbetar längre har många positiva effekter. Det gör att ekonomin förbättras, både för den enskilde och för samhället i stort. Pensionerna förstärks också både för den enskilde och för pensionärskollektivet i stort då inbetalningarna till pensionssystemet blir större. Men inte minst lika viktigt är känslan av samhörighet och tillhörighet som ett arbete ger många människor.

En invändning mot att uppmuntra fler äldre att stanna kvar i arbetslivet är att de skulle stå i vägen för ungdomar som vill in på arbetsmarknaden. Det finns dock ingenting som tyder på att arbetsmarknaden fungerar så. Olika jämförelser mellan både OECD-länder och amerikanska delstater visar att med en hög sysselsättningsgrad bland äldre följer också en hög sysselsättningsgrad bland yngre. Antalet arbeten är inte fast utan ökar när fler vill arbeta.

Därför ser Kristdemokraterna med allvar på att regeringen nu åter infört särskild löneskatt om 6,5 procent, en slags arbetsgivaravgift, på ersättningar för arbete och inkomst av aktiv näringsverksamhet för personer som fyllt 65 år. Istället för att uppmuntra arbetsgivare att behålla eller anställa äldre och äldre till att stanna kvar på arbetsmarknaden och bidra med sin erfarenhet, skapar regeringens politik motsatta incitament. Kristdemokraterna vill istället återställa löneskatten för äldre till den nivå som gällde före regeringens skattehöjning. På så sätt blir det billigare för arbetsgivare att anställa äldre och därigenom ökar även möjligheterna för personer äldre än 65 år att stanna kvar i arbetslivet.

Värna och utveckla RUT-avdraget

RUT-avdragen har öppnat nya marknader och skapat förutsättningar för nya företag och jobb. RUT är en succé som har skapat nya vita heltidsjobb i branscher som tidigare haft stora problem med svartjobb. Bara under 2014 ökade antalet sysselsatta inom hemservicebranschen med 3 000 personer. Antalet kunder som köper städning i hem och andra RUT-tjänster har på åtta år ökat från cirka 50 000 till 600 000.

Utöver att höja direkta anställningskostnader har regeringen också valt att försämra de ekonomiska förutsättningarna för ROT- och RUT-tjänster där man halverar taket i RUT-avdraget för de som inte fyllt 65 år. Detta görs trots att finansministern beskriver RUT-reformen som en kostnadseffektiv åtgärd för att skapa jobb till de grupper som har en relativt svagare anknytning till arbetsmarknaden. Sammantaget kommer regeringens åtgärder strama åt inhemsk efterfrågan samtidigt som de försämrar förutsättningarna för de arbetsgivare som anställer och vill anställa de grupper som har svårast att komma in på arbetsmarknaden. Många småföretag har kunnat utveckla verksamheten och anställa fler. Effekterna av försämrade RUT- och ROT-avdrag för såväl enskilda som för samhällsekonomin i stort blir därför negativa.

Kristdemokraterna föreslår därför istället att avdraget ska utökas till att gälla fler tjänster. En tjänst som borde ingå i RUT-avdraget är tvätteritjänster även utanför hemmet. Detta skulle skapa många arbetstillfällen och samtidigt ge en välkommen avlastning till stressade familjer som får mer tid över att tillbringa med sina barn och unga. Ytterligare ett förslag av utveckling av RUT-avdraget är att inkludera ”fixartjänster”, dvs lättare servicetjänster i hemmet. Många kommuner erbjuder idag tjänsten till pensionärer och/eller personer med funktionsnedsättningar, men det skiljer sig i kostnad och upplägg mellan kommunerna. Kristdemokraterna vill istället omvandla dessa tjänster att ingå i RUT-avdraget så att fler företag kan erbjuda tjänsterna och därmed anställa fler.

En arbetsmarknad för alla

Regeringens politik på ekonomiska området baseras på ett mål som tyvärr får resultatet att människor riskerar att tryckas ut i utanförskap. Målet som regeringen har satt upp är att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Regeringens metod för att uppnå målet om lägst arbetslöshet verkar vara att minska arbetskraften som helhet, vilket blir tydligt när man granskar deras förslag på arbetsmarknadsområdet. Ökade ersättningar för dem som står utanför arbetsmarknaden, försämrade möjligheter att ta sig från sjukskrivning till arbete samt ökade kostnader för att anställa såväl äldre som yngre medarbetare är reformer som direkt minskar arbetsmarknadsdeltagande

Yngre personer som saknar jobb får svårare att ordna med egen bostad och det är inte orimligt att tänka sig att arbetslösheten gör att möjligheten att bilda familj skjuts upp. Därför behövs det tas krafttag för att minska ungdomsarbetslösheten och det finns anledning att pröva nya vägar och nya reformer för att klara av denna utmaning. Kristdemokraterna tycker att det är fortsatt viktigt att hålla nere kostnaderna för att anställa yngre personer. Regeringens höjning av arbetsgivaravgifterna bedöms enligt Finanspolitiska rådet, minska antalet sysselsatta ungdomar markant och kommer att få stora konsekvenser och försvåra ungdomars möjlighet att komma in i arbetslivet. Kristdemokraterna föreslår också att det dubbla jobbskatteavdraget, som idag finns för de som är 65 år eller äldre, utvecklas till att gälla grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden såsom unga.

Personer som kommer från långvarig arbetslöshet eller sjukskrivning inkluderas också i Kristdemokraternas förslag om dubbelt jobbskatteavdrag samt för nyanlända personer som vistats i Sverige i högst fem år. Den ökade tudelningen på arbetsmarknaden, där en majoritet av de arbetssökande i utsatt ställning utgörs av utomeuropeiskt födda med högst förgymnasial utbildning, behövs insatser för att dessa människor inte ska fastna i utanförskapet.

Kristdemokraterna föreslår en helt ny anställningsform – introduktionsanställningar. Den arbetsgivare som vill lära upp en ny medarbetare skriver inte under ett anställningsavtal utan ett introduktionsanställningsavtal. En introduktionsanställning bygger på att 75 procent av arbetstiden är arbete och 25 procent är lära sig jobbet-tid. De främsta målgrupperna är nyanlända med låg utbildning och unga med bristande utbildningsbakgrund, men omfattar alla som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, oavsett ålder eller etnicitet.

Bostadssatsningar som ger resultat

Det har byggts alldeles för lite under en lång period och Sveriges bostadsinvesteringar har befunnit sig långt under EU-genomsnittet. Under hela tidsperioden 1995-2014 har Sverige i jämförelse med våra nordiska grannar haft lägst bostadsinvesteringar i förhållande till BNP. Kristdemokraterna påverkade aktivt under två mandatperioder i regeringsställning bostadspolitikens utformning. Genom ett flertal åtgärder har vi tagit steg mot en fungerande bostadsmarknad där långsiktiga spelregler är ledstjärna. Befolkningstillväxten gör kravet på en ännu högre nybyggnadstakt akut. Nuvarande regering har på flera sätt stannat av reformtakten samtidigt som de lägger stora belopp på kontraproduktiva subventioner. Kristdemokraterna anser inte att svensk bygg- och bostadsmarknad mår bra av byggsubventioner. Flera av byggbranschens aktörer tycker inte heller att subvent-

ioner är rätt väg att gå. Den förordning som skulle styra investeringsstödet beslutades först i september 2016 trots att den i praktiken existerat sedan mars 2015 fast ingen byggherre kunnat söka pengarna. Det understryker problematiken med subventioner.

I Boverkets bostadsmarknadsenkät bedömer hela 240 av de 290 kommunerna att det råder underskott på bostäder, det är drygt 30 procent fler än förra året. Förändringen beror mycket på att befolkningen har vuxit snabbt och förväntas öka även de närmaste åren. Situationen är särskilt ansträngd för de som är nya på bostadsmarknaden, det vill säga unga och nyanlända. Men även äldre som vill flytta till en mer tillgänglig bostad har problem att hitta boende. De kommuner som inte anser sig behöva nya bostäder har oftast negativ befolkningsutveckling.

Sverige behöver höja sin bostadsproduktion, av såväl hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter som villor. Grundläggande strukturproblem på den svenska bostadsmarknaden gör att byggandet släpar efter efterfrågan. Den mest framträdande åtgärden består i att målmedvetet angripa hindren för bostadsbyggande hinderbana i form av krångliga och tidskrävande planprocesser, svårtydbara bullerregler, byggregler med mera. Tiden från idé till att en nyckel sätts i en ny dörr måste göras kortare, mindre kostsam och lättare än vad den är nu.

En fungerande familjepolitik

Familjen är ett mål i sig – och det är därför också en fungerande familjepolitik. Men den är även ett medel för att lösa många av de samhällsproblem som Sverige idag står inför. Några av de konkreta frågeställningar som är direkt kopplade till familjepolitiken är ekonomisk utsatthet och barnfattigdom, psykisk ohälsa bland barn och unga, fallande skolresultat och ungdomsbrottslighet. Trygga och välfungerande familjer är en viktig del i att samhället som helhet ska fungera och växa sig starkt.

Familjer ska kunna stå på egna ben och ta ansvar för sin egen försörjning samtidigt som mer valfrihet i barnomsorgen och mer tid för barnen skapas. Med den rödgröna regeringen går familjepolitiken idag i helt fel riktning. Högskattepolitiken och det ökade reglerandet inskränker familjernas frihet samtidigt som det politiska inflytandet över människors liv utökas. Sverige står inför ett familjepolitiskt vägval där partier på hela den politiska skalan aktivt vill försvaga familjens roll i samhället, medan Kristdemokraterna tvärtom vill stärka den. Barnfamiljernas möjligheter till flexibla val ska öka, inte begränsas ytterligare. Föräldraskapet ska uppvärderas. Därför är det viktigt med en generös men samtidigt flexibel föräldraförsäkring. Regeringens vilja att kvotera framtida familjer friheten att forma sin egen vardag. Hur kan regeringen anse att politiker är bättre lämpade att avgöra hur länge och vem som ska vara hemma med barnen, än föräldrarna själva?!

Småbarnsåren varar under en kort period av ett långt förvärvsliv. Då måste småbarnsföräldrar kunna välja att vara hemma lite längre med sina barn. Kristdemokraterna vill därför också att det ska finnas möjlighet för föräldrar att få barnomsorgspeng för omsorg om enbart egna barn i hemmet. För att få del av barnomsorgspeng för egna barn bör kraven på pedagogiskt innehåll inte vara lika högt ställda. Barnomsorgspengen ska uppgå till 6 000 kronor per barn och månad och betraktas som inkomst och vara skattepliktig. Barnomsorgspengen kan inte samtidigt tas ut som föräldraförsäkring eller ersättningar från andra socialförsäkringssystem. Barnomsorgspeng för egna barn gäller barn 1 till 3 år.

För övrigt vill Kristdemokraterna stärka barnfamiljerna genom jobbskatteavdrag för föräldrar och höja bostadsbidrag för barnfamiljer då hushåll med barn halkat efter när det gäller den ekonomiska utvecklingen de senaste 20 åren. Jobbskatteavdraget för föräldrar ämnar gynna föräldrar som är låginkomsttagare som får behålla en större andel av sin lön efter skatt än föräldrar som är höginkomsttagare. Avdraget gör också små arbetsinkomster mer lönsamma och är utjämnande då det är en fast skattereduktion. Kristdemokraterna vill också utvidga möjligheterna till att överlåta föräldrapenningdagar till en annan person än föräldrarna i barnens närhet. Föräldradagarna gör det möjligt att under barnets första tid vara hemma samtidigt som det finns både

en ekonomisk trygghet under dessa månader och det ekonomiska skyddet och kontakten med arbetsmarknaden upprätthålls på lång sikt. För barnet innebär det att det ges möjlighet att bli omvårdad av en person som den kan bygga en trygg anknytning till.

Gåvoskatteavdraget behövs mer än någonsin

Samhällsnyttan av det civila samhällets verksamheter kan inte nog understrykas. Essentiella initiativ som exempelvis flyktingmottagande, aktiviteter för barn i ekonomiskt utsatta familjer, och hjälp till hemlösa, bärs av människors ideella engagemang och ekonomiska stöd i dessa organisationer. Initiativen de står för är värda all uppmuntran de kan få, och att underlätta deras finansiering via ett skatteavdrag har visat sig vara ett utmärkt sätt för det.

Ett år efter att avdraget infördes hade det totala givandet till landets 90-kontoorganisationer ökat från 5,2 till 5,8 miljarder, enligt FRII (Frivilligorganisationernas insamlingsråd). Siffrorna visade att en tydlig trend var på gång, där fler människor valde att ge pengar till välgörande ändamål.

Kristdemokraterna vill se en mer självständig ideell sektor. Mindre av detaljstyrning vid bidragsgivning och mer av grundstöd. Genom gåvoskatteavdraget ökar också organisationernas självständighet. Statens påverkan inskränks till att godkänna organisationerna så att verksamheten 90 som mottar gåvan har det ändamål som skatteavdraget förutsätter. Det är en rimlig avvägning mellan självständighet och offentlig insyn.

Kristdemokraterna ser mycket allvarligt på att regeringen tagit bort möjligheten att göra skatteavdrag för den som skänker pengar till välgörande ändamål. Trots omfattande protester från hjälporganisationer valde regeringen att slopa detta avdrag från 1 januari 2016, efter vilket det inte längre var möjligt att få skattereduktion. Kristdemokraterna anser att gåvoskatteavdraget bör återinföras 2017 i sin tidigare utformning och att ansöknings- och årsavgifterna för organisationer som tar emot gåvor ska avskaffas. Avdraget uppmuntrar människor att ge och engagera sig samtidigt som det ökar det civila samhällets självständighet.

Stödet till trossamfunden bör öka

Sedan lång tid tillbaka ges ett offentligt stöd till trossamfunden. De är en viktig del av det civila samhället. Trossamfunden utgör ett unikt bidrag i integrationsprocessen och gör ofta stora samhällsinsatser till exempel genom stöd till utsatta grupper och barn- och ungdomsverksamhet. De fyller också en viktig funktion genom sitt arbete med andlig vård inom sjukvården, där många trossamfund finns närvarande för människor i svåra stunder.

Sverige är ett mångreligiöst land där religionen spelar en viktig roll för många, inte minst många nya svenskar. Här har trossamfunden en viktig roll att spela genom att i sin verksamhet bidra till större förståelse, kunskap och respekt för olika trosinriktningar i vårt land. Därför är det viktigt att staten stödjer deras arbete. Vi kristdemokrater anser att det behövs en nivåhöjning och vi föreslår därför att samfunden får ett ökat stöd om fem miljoner kronor årligen. För samfund med svag ekonomi kan höjningen bli ett viktigt tillskott som höjer kvaliteten på verksamheten.

Bättre satsningar för äldre

Kristdemokraterna har bland annat infört en nationell värdegrund i socialtjänsten, gett stöd till kommunerna för införande av värdighetsgaranti, infört en parboendegaranti så att par som vill ska kunna fortsätta att bo ihop, infört Lagen om valfrihetssystem (LOV), infört en lagstadgad skyldighet för kommunerna att erbjuda anhängigvårdare stöd och infört ett investeringsstöd för byggande av särskilda boenden och trygghetsboenden.

Mycket har gjorts för att förbättra svensk äldreomsorg och vården av äldre och den anses i dag vara ett föredöme för andra länder. Samtidigt finns det fortfarande brister och vi har nu en regering som monterar ner

mycket av det kvalitetsarbete som Kristdemokraterna var med och införde. Regeringen missar också att göra nödvändiga satsningar på att exempelvis förbättra demensvården där vi i framtiden kommer att få allt större behov. Dessutom saknar regeringen långsiktighet i sina satsningar. Exempelvis genomförs personalsatsningen endast under två år för att sen helt upphöra. Mer behöver göras för att utveckla den gemensamt finansierade äldreomsorgen och vården av äldre.

Kristdemokraterna vill förlänga omvårdnadslyftet vilket ger äldreomsorgens medarbetare möjlighet att vidareutbilda sig och skaffa specialistutbildning. Samma möjligheter behöver ges till andra personalkategorier som har med äldre personers vård och omsorg att göra. Vi vill därför satsa på ledarskapsutbildningen för äldreomsorgens chefer. Regeringens personalsatsning har goda intentioner, men den saknar långsiktighet. Istället för att satsa 4 miljarder över två år för att sedan avsluta satsningen på personalen vill Kristdemokraterna satsa totalt 6 miljarder över fyra år. Detta för att skapa kontinuitet och långsiktighet i satsningen. Kristdemokraterna anser även att mer avancerad vård för äldre behöver stärkas. Därför vill vi genomföra en satsning på utbildning i geriatrik på 180 miljoner kronor om året 2017-2020.

Kristdemokraterna har också varit drivande för att sänka skatten för pensionärerna. Vi anser att ingen ska behöva oroa sig för sin försörjning på ålderns höst. Under alliansregeringarna 2006-2014 förhandlade vi fram hela fem sänkningar av skatten på pension och därutöver tre höjningar av bostadstillägget för pensionärer. Kristdemokraterna går nu från ord till handling och tar ytterligare ett rejält kliv mot att stänga skattegapet mellan pension och förvärvsinkomst. Vi sänker skatten på pension så att skillnaden i beskattning på lön respektive pension blir helt borttagen för månadsinkomster upp till 14 000 kronor, jämfört med nuvarande situation där skatten är densamma upp till pensioner på 10 000 kronor. Vi går dessutom vidare med ytterligare förstärkningar av pensionärernas ekonomi genom att höja bostadstillägget för pensionärer med 500 kronor per månad för ensamstående respektive 300 kronor per månad för sammanboende, vilket kommer de pensionärer som har det sämst ställt till del.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man säga att den rödgröna budgeten begränsar människors valfrihet rejält. Regeringens vilja att styra och ställa i människors vardagsliv märks tydligast just på familjeområdet. Att man ökar kvoteringen av föräldraförsäkringen och tog bort det kommunala vårdnadsbidraget visar att regeringen vill att alla familjer ska lösa barnomsorgen och sin tid med barnen på samma sätt – helt i strid med såväl insikten om barns olika behov som familjernas önskemål.

Vi står inför extremt stora samhällsutmaningar – både i Sverige och internationellt – och civilsamhällets organisationer behövs mer än någonsin. Det är verkligen djupt olyckligt att man väljer att slopa skattereduktionen för gåvor och inskränker civilsamhällets möjligheter att hjälpa till. Vi behöver stimulera enskilda individers engagemang, inte kväva det!

80 procent av regeringens skattehöjningar slår direkt mot jobb och företagande. Detta leder till en sämre utveckling på arbetsmarknaden men också till att människor får mindre pengar kvar att röra sig med. Det är företagen som skapar arbetstillfällena och regeringen kan inte med åtgärdsprogram kommendera fram jobb på konstgjord väg.

En kompott av svikna vallöften och bromsklossar mot tillväxt och utveckling. Det saknas en tydlig linje och viljeinriktning – är det någon tråd man kan urskilja är det att regeringen sätter systemet framför den enskilda människan.

Kristdemokraternas förslag till ekonomiska ramar uppdelad per nämnd

Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Vi kristdemokrater anser det viktigt att i alla sammanhang arbeta för att genomföra åtgärder som gör kommunen även ekonomiskt attraktiv. Samtidigt anser vi det viktigt att sträva efter att uppfylla målet om ett ekonomiskt resultat på minst 2 procent av skatteintäkterna.

I vårt förslag till budget finns också angivet förslag på förändringar och dylikt. För vissa av dessa kommer vi att återkomma med ägeranden i andra sammanhang bl.a. motioner.

Effektivare organisation

Vi kristdemokrater menar generellt sett att kommunens verksamhet måste effektiviseras så att kostnadsramarna kan minskas för att klara framtida satsningar. Det finns enligt vår uppfattning inom så gott som samtliga verksamhetsområden möjligheter till effektiviseringar och/eller rationaliseringar. Det är en nödvändighet för att få medel för framtida nödvändiga investeringar och/eller för att minska skatteuttaget från medborgarna.

Vi noterar t.ex. att de administrativa tjänsterna är många och att det i stort sett finns specialistfunktioner på varje förvaltning. Det kan vara informatörer, personalsamordnare, lokalsamordnare för att nämna några. Dessa funktioner borde finnas centralt och ”inköpas” då behoven uppstår. Information skulle t.ex. kunna resultera i en rationalisering och minskning av medborgartidningar eller andra trycksaker.

Vi anser att kommunens strävan skall vara att driva verksamheten så effektivt att en skattesänkning, för att öka människors valfrihet och makt över sin egen plånbok, kan göras inom de närmsta åren. Detta är genomförbart bl.a. genom framgångsrika upphandlingar, decentralisering och en mindre och effektivare central administration.

Här och var finns uttrycket ”i övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.” Detta skall tolkas som att vi gör det men med beaktande av den effektivare organisation vi beskrivit ovan.

Övergripande kommentarer till Driftbudget

I förslaget till budget redovisas de ekonomiska sammanställningarna nämndvis för verksamheterna.

Beträffande pris- och löneökningar baseras våra antaganden, precis som majoritetens, på löneökningar inkl. lönerelaterade tjänster på 2,5 procent. Prisökningarna på inköp av material, uppräknigen av kommunens avgifter och vissa andra typer av intäkter har beräknats till 1,7 procent.

Beträffande åtaganden av olika slag som presenteras i majoritetens förslag under målbeskrivningarna, är dessa förhållandevis detaljerade om vad som skall göras för att uppfylla målen. Här gäller generellt för oss kristdemokrater att vi principiellt instämmer i målen men inte alltid om medlen på vägen dit.

Övergripande kommentarer till Investeringar

Beträffande investeringsutrymmet generellt sett, delar vi uppfattningen att det långsiktiga målet är att det bör ligga på en nivå som gör att de kan finansieras utan ökad upplåning. Utrymmet för hur mycket som kan finansieras inom ramen för respektive års budget, bestäms av storleken på de årliga avskrivningarna och årsresultatet.

För att långsiktigt klara målet kring finansiering av investeringarna bör kommunens årliga resultat motsvara ca två procent av skatteintäkterna. Kommunen måste amortera av lånen i större utsträckning än idag samtidigt

som upplåningen måste minska. Det är inte ekonomiskt hållbart för kommunen när upplåningen i alltför stor utsträckning ökar.

Kommunstyrelsen/Kommunledningsförvaltningen

Driftsbudget - verksamhetsnivå

Vi kristdemokrater menar att kommunen ska ta fram tjänstegarantier med tydliga konsekvensbeskrivningar så att det vid bristande uppfyllelse ges klara spelregler för vad som gäller för både kommun, medborgare och företagare. Tjänstegarantierna kan t.ex. handla om tillgång till barn- och äldreomsorgsplatser och behandling av bygglovsärenden.

En kritik som ofta riktas mot den kommunala verksamheten är att det är svårt att få tydliga besked om vad som gäller. Det kan handla om tillstånd av olika slag eller att få tid hos en enskild tjänsteman. Genom att införa tjänstegarantier för olika områden kan det bli bättre tydlighet, till exempel att bygglov garanteras inom en viss tid. För att kunna införa tjänstegarantier behöver kommunen analysera sina egna rutiner och därefter ställa upp garantivillkoren. Om kommunen inte klarar att uppfylla garantin så ska någon form av kompensation utgå, till exempel att bygglovsavgiften uteblir. Det viktigaste för medborgaren eller företagaren är inte att allt går väldigt fort utan att man faktiskt vet när beslut kommer. Det möjliggör en bättre planering och framförhållning. Stor uppmärksamhet måste ägnas åt kvalitetsfrågorna. Uppföljning och utvärdering är viktiga frågor för den kommunala ledningen. Konkreta garantier ska så långt det är möjligt utfärdas för kommunala tjänster. Det ska finnas tydliga rutiner för hantering av klagomål och kompensation.

Kommunens tillgänglighet och bemötande är mycket viktigt. Kommunen ska ge tydlig information och ge ett bra bemötande, vara tillgänglig, de offentliga handlingarna ska finnas lätt åtkomliga, myndighetsbeslut ska vara tydliga och begripliga och alla ska snabbt kunna få kontakt och ges korrekt information.

Vi vill verka för en lönepolicy, som grundar sig på lika lön för lika och likvärdigt arbete med hänsyn tagen till individuell prestation. Det ska vara en självklarhet för Botkyrka kommun. En lönepolicy ska stimulera till goda arbetsprestationer och ska fokusera på uppnådda resultat genom att belöna måluppfyllelse och arbetsinsatser som förbättrar den kommunala verksamheten och servicen.

Vi kristdemokrater anser att kommunen skall införa kommunal utmaningsrätt vilket innebär att den som vill överta driften av en kommunal verksamhet kan utmana kommunen genom att lämna in en begäran om detta. Den nämnd eller styrelse som är ansvarig för verksamheten som utmanas, är skyldig att pröva utmaningen. All kommunal verksamhet får utmanas med undantag av myndighetsutövning som enligt lag eller förordning måste utföras av kommunens egna medarbetare samt strategiska ledningsfunktioner.

När det gäller kommunens totala drift så omfördelar vi sammanlagt 21 miljoner kronor mer i relation till majoritetens budget. Dessa miljoner omfördelar vi genom en ökning i drift till Socialnämnden för att stärka upp det underskott som finns samt för de kommande utmaningarna bl.a. i och med hög personalomsättning, dyra placeringar och flyktingkrisen samt en ökning i drift till Vård- och omsorgsnämnden gällande bl.a. de underbudgeterade posterna för personlig assistans och externa placeringar SoL. 3 miljoner kronor minskar vi från KS drift – motsvarande ca 1 % av den totala driften för posten KLF.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringar:

Kommunens inre och yttre IT-stöd fungerar inte tillfredställande. Vi anser att detta borde fungera på ett bättre sätt med redan gjorda investeringar inom IT-driften och kommunens IT-stöd. Det behövs en ordentlig uppföljning av större investeringar för att se om investeringarna ger avsedd effekt gällande den interna effektivite-

ten och att nå ut till medborgarna. Vi anser att det är av stor vikt att göra förhandskalkyler inför återkommande IT-investeringar och noggranna uppföljningar av dessa. Vi hoppas att det kommer att ske en förbättring inom detta område i och med den nya omorganisationen av KLF.

Utöver vad som angivits ovan vill vi kristdemokrater att upphandlingar möjliggörs för kommunala företagare genom att dels medverka till utbildning av dessa i kommunala upphandlingsregler dels ha villkor som ger småföretagaren reell chans att "vinna" uppdraget och att man har en aktuell policy och riktlinjer i syfte att undvika att kommunal uppdragsverksamhet konkurrerar med sin kommunala "överkapacitet" med näringslivet. Kommunen ska tillse att kommunal verksamhet som inte tillhör kommunens kärnverksamhet och som kan bedrivas privat, konkurrensutsätts på lika villkor som den privata eller avknoppas. Avgörande för valet ska vara bättre eller lika kvalitet till lägre eller lika kostnad jämfört med egenregi samt att det finns tydliga regler för hur negativa avvikelser ska hanteras respektive vad som gäller för att avtalet upphävs före avtalstidens utgång.

Utgångspunkten för kommunens engagemang måste vara att utforma sitt näringslivsarbete så det bidrar till ett bra företagsklimat för alla. Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagen. Det privata näringslivet är grunden för all välfärd och de skattepengar som genereras från det privata näringslivet är grundförutsättningen för den kommunala välfärden. Kommunen måste t.ex. arbeta för att ge bra service till företagen, inte konkurrera ut företag som satsar i kommunen, se till att infrastruktur fungerar både -när det gäller IT- och vägnät, se till att den kommunala byråkratin inte är för krånglig och tillgodose att industrimarkreserven hålls på en hög nivå. Vi hoppas att det kommer att ske ytterligare en förbättring inom detta område i och med den nya omorganisationen av KLF.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Södertörns överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden bereder ärenden om godmanskap och förvaltare. Tingsrätten tar sedan beslut om ärendena. Överförmyndarnämnden är en tillstånds- och tillsynsmyndighet med uppdrag att utöva tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare. Syftet med nämndens tillsyn är att motverka rättsförluster hos personer som inte själva kan bevaka sin rätt. Överförmyndarnämnden är en myndighet för den enskilde (huvudmännen, omyndiga).

Inom verksamhetsområdet för Södertörns överförmyndarnämnd menar vi kristdemokrater att kommunen; ska se till att omyndigas tillgångar förvaltas enligt föräldrabalkens bestämmelser; ska göra lämpliga val och rekryteringar av gode män/förvaltare/särskilt förordnade förmyndare; ska utöva tillsyn över gode män och förvaltares åtgärder.

Medborgarkontoren

Vi har tidigare påpekat att det behövs en analys av verksamheten och behovet av denna i framtiden. Måhända finns det andra och effektivare kontaktsätt för medborgarna? Skall verksamheten rentav i sin helhet koncentreras till kommunhuset? Vi hoppas att det kommer att ske en förbättring inom detta område i och med den nya omorganisationen av KLF.

Områdesgrupperna

Områdesgrupperna är nätverk för samverkan mellan olika aktörer på ett lokalt plan. Syftet med områdesgrupperna ska vara att utveckla området i fråga genom dialog med medborgare och genom samarbete mellan kommunen, civilsamhället, polisen och näringslivet m.fl. Man ska bl.a. verka för trygga och levande bostadsområden och skapa naturliga mötesplatser där medborgarna kan vara med och påverka sitt eget närområde samt också arbeta med förebyggande insatser för att förhindra att ett område blir otryggt att vistas i.

Kontaktcenter

Vi kristdemokrater betonar vikten av medborgarnas möjlighet att kunna kontakta kommunen gällande frågor som rör kommunens verksamheter och felanmälan. Det är angeläget att medborgarna får den hjälp de behöver på ett snabbt och enkelt sätt. "Botkyrka-appen" där medborgare kan lämna en synpunkt, ett medborgarförslag eller anmäla ett fel är ett mycket positivt tillskott inom detta område och gör det lättare för medborgare att kommunicera med kommunen i frågor som berör dem i vardagen. Det tekniska systemet kring kontakt med politiker och tjänstemän, speciellt när det gäller telefonkontakt, måste däremot förbättras.

Samhällsbyggnadsnämnden

Driftsbudget - verksamhetsnivå

Vi vill:

- tillse att arbetet med att ha mer planlagd industrimark, t.ex. i områdena kring E4/E20, intensifieras.
- bygga ut gång- och cykelvägnätet ytterligare för att bl.a. förbättra folkhälsan.
- se till att gator och vägar- inklusive de för gångare och cyklister- kännetecknas av säker trafikmiljö.
- rusta upp befintliga lekplatser och utreda möjligheter till nya.
- kartlägga och planera för "tysta zoner".
- planera för fler ungdomslägenheter.
- verka för anpassade äldreboenden i varje kommundel.
- verka för förnyelse av detaljplaner som är inaktuella inte minst i norra kommundelarna.
- verka för att det ska finnas ett brett utbud av upplåtelseformer för det egna boendet i varje kommundel.
- utreda etablering av spårbunden trafik mellan norra kommundelen och Tumba järnvägsstation.
- utföra fortlöpande inventeringar och åtgärda farliga trafik Korsningar.

Kommunen har ansvar för att det finns tillgång till industrimark. Kommunen ska genom att vara förutseende underlätta för näringslivets utveckling. Industrimarksreserven ska hållas på en hög nivå och är en långsiktig investering som är en förutsättning för kommunens utveckling. Kommunen ska därför snarast initiera en översikt av t.ex. Lindhovsområdet och industrimarken längs E4/E20. Samtidigt måste de miljöproblem som en etablering medför beaktas. Vi anser att det är glädjande att Skanska och kommunen gemensamt ska utveckla Södra Porten vilket förhoppningsvis också kan öka tillgången till industrimark och eventuellt skapa fler bostäder i området och fler arbetstillfällen för Botkyrkaborna.

Vi vill att kommunen ger respons på bygglovsansökan inom 7 arbetsdagar och då enligt Plan- och bygglagens bestämmelser bl.a. med avseende på om ansökan är komplett eller vad som saknas. Detta kräver en radikal omläggning av hittillsvarande arbetsrutiner. Idag kan bygglov för enkla ärenden ta uppemot 5 månader. Detta är helt oacceptabelt!

När det gäller exploateringsverksamheten så prognostiserar vi en större intäkt än majoriteten på 8 miljoner kronor.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringar: Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Tekniska nämnden

Driftsbudget - verksamhetsnivå

Vi vill:

- att löpande analyser av underhållsåtgärder görs.
- se till att kommunens lokaler nyttjas på ett effektivt sätt.
- lösa problemen med hantering av dagvatten i södra Botkyrka.
- utreda och ta fram förslag till minskad el-, vatten och värmeförbrukningen i kommunens lokaler.
- ha återkommande kontroll av kvalitén på inomhusmiljön i skolor, förskolor och äldre- och gruppboende som ska resultera i åtgärdsprogram för uppdagade brister.
- ha en plan för hur olika fritidsområden, speciellt där det börjat bli permanentboende, ska få tillgång till kommunalt, eller av kommunen kontrollerat, vatten och avlopp för de anläggningar som inte är anslutna till det kommunala nätet.
- ha resurser för att föra register över samtliga avloppsanläggningar för att kunna kontrollera deras funktion.
- förvalta och underhålla kommunens anläggningar och vägar så att värdet bibehålls.

Det behöver göras en analys för ställningstagande om avyttring av de fastigheter som inte bedöms behövas inom överskådlig tid.

Det är bra att problematiken med dagvatten i Norra Botkyrka ska byggas bort, men vi vill fortsatt uppmärksamma att det i södra Botkyrka, och specifikt i Tullingeområdet, råder en bristfällig hantering av dagvatten i de äldre villaområdena. Planer för tillgång på vatten och avlopp i fritidsområden där det blir allt fler permanentboenden måste påskyndas.

Vi har under åren vid upprepade tillfällen tagit upp det faktum att vi inte har tillräcklig information om vilka lokaler som finns till förfogande i kommunen vilket skapar problem både i akuta lägen såsom med bl.a. flyktingsituationen och långsiktigt när det gäller budgetering av underhåll. En inventering av kommunens lokaler är något vi bett om att få genomfört länge och fastighetsenheten måste arbeta mycket bättre med detta löpande och långsiktigt.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringar:

Beträffande övriga föreslagna investeringar menar vi att förnyad genomgång bör göras i syfte att fastställa vilka projekt som måste genomföras med stor skyndsamhet och vilka som kan senareläggas. I en ekonomiskt kärv situation måste man kreativt pröva alternativa lösningar.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Driftbudget - verksamhetsnivå

Vi vill:

- säkerställa att Botkyrka har giftfria förskolor.
- tillse att ventilationen uppnår tillräckligt goda mätvärden gällande frisk luft.
- verka för en rökfri kommun och ett rökfritt samhälle.
- tillse att den förorenade marken i Tullinge Riksten saneras.

Kommunen måste aktivt arbeta för giftfria förskolor utifrån de handlingsplaner som finns och kontinuerligt

uppdatera informationen enligt den senaste forskningen. Barn i förhållande till sin hormonella utveckling och sin vikt riskerar att få i sig högre halter skadliga kemikalier än vad vuxna får, framförallt mindre barn som leker mycket på golv och ska utforska sin omgivning. Det krävs direktiv och kunskap för att ställa krav på giftfria varor när man gör en upphandling samt ändring av vissa vanor på förskolorna som minskar risken för att barn utsätts för farliga kemikalier. Upphandlingsinstrumentet kan vara mycket kraftfullt i strävan efter att uppnå hållbara verksamheter.

Det är mycket viktigt att tillse att ventilationen uppnår tillräckligt goda mätvärden gällande frisk luft i förskola och skola för att främja god hälsa och prestationsförmåga hos elever.

Kommunen bör verka för ett rökfritt samhälle och kommun genom att främja arbetet med en rökfri arbetstid inom kommunens alla verksamheter. Kommunen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare som stödjer medarbetare i att skapa den goda arbetsplatsen.

Inom miljö- och hälsoskyddsnämndens område menar vi kristdemokrater att kommunen ska ta sitt ansvar för sanering av förorenad mark (samt att de som i första hand förorenat marken bekostar saneringen). Kommunen ska tillse att den förorenade marken i Tullinge Riksten, med kringliggande berörda områden, ska saneras enligt riktvärdet "känslig mark" (KM) för att säkra markmiljön och minska de hälsofaror som miljögiftet medför genom spridning i mark och vattendrag.

Vi anser att vattenförsörjningssystemet ska genomgå en miljögranskning i syfte att säkerställa att vårt viktigaste livsmedel har en hög kvalitet och att vattenanläggningarna håller en hög skyddsklass och att bara behörig personal sköter anläggningarna.

Vi vill för övrigt att kommunen ska arbeta mer aktivt för minskning av utsläpp till luft, mark och vatten; kartlägga och planera för "tysta zoner"; återkommande ha revision av kvalitén på innemiljön i skolor, förskolor och äldre- och gruppboende och att denna revision resulterar i åtgärdsprogram för uppdagade brister; verka för ett gott skydd för Botkyrkas naturresurser i form av mark och vatten och för en bevarad biologisk mångfald; tillse att naturvårdsprogrammet Botkyrkas Gröna Värden efterlevs.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringar: Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Kultur- och Fritidsnämnden

Driftsbudget – verksamhetsnivå

Vi vill:

- etablera en mötesplats för unga vuxna i Hallunda/Norsborg.
- arbeta för att pojkar och flickor kan delta i olika kultur- och fritidsaktiviteter på lika villkor.
- se till att möjligheterna till spontanidrott ökar.
- verka för olika läsfrämjande insatser för alla barn och bidra till att förbättra läsförmågan samt öka läsnästanvändningen.
- verka för att erbjuda ett rikt och varierande utbud av olika kulturaktiviteter.
- verka för att stödja föreningslivet på olika sätt och vid bedömning av bidrag till föreningar respektera dessa i sin roll som fristående från den offentliga sektorn och att de i första hand är till för att uppfylla organisationens mål för verksamheten.

Ett rikt, varierat och kvalitativt kultur- och fritidsliv med tillgänglighet för alla bidrar till god livskvalité och är viktig för utvecklingen av stimulerande livsmiljöer i kommun och region.

Kommuner har en viktig roll i arbetet med att skapa goda förutsättningar för ett rikt kulturliv, ett livslångt lärande samt meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter för barn- och unga.

Idag bedriver Botkyrka mötesplatsverksamhet för unga vuxna i Fittja och Alby. Efter Alby och Fittja har Hallunda/Norsborg högst ungdomsarbetslöshet, högst andel ungdomar som varken arbetar eller studerar, lägst förvärvsfrekvens bland unga vuxna, lägst behörighet till nationella program och högst ohälsotal för unga vuxna i hela kommunen. Till det är medelinkomsten för samtliga åldrar lägst i Hallunda/Norsborg efter Alby och Fittja. Områdesgruppens delårsrapport för Hallunda/Norsborg framhåller också att det i nuläget saknas möjligheter att engagera och aktivera gruppen unga vuxna och behovet är stort av arbetsmarknads- samt polisiära åtgärder för att komma till rätta med problemen i området. Etableringen av en mötesplats i Hallunda/Norsborg kan vara ett viktigt steg i arbetet med att nå unga vuxna i området för att kunna arbeta med dessa frågor. Vi hoppas att nämnden kommer att hitta vägar för att omfördela medel till denna mötesplats då behovet är mycket stort.

Att utöka öppettiderna på fritidsgårdar menar vi kan vara ett viktigt sätt att ge våra ungdomar möjlighet till positiv fritid. En mångfald av fritidsutbud, fritidsgårdar, musikforum, idrottsverksamhet och andra meningsfulla verksamheter är en förutsättning för att ungdomarna ska vilja vara aktiva och delta. Det handlar också om att lokaler och utbud måste vara åldersanpassade så att inte någon åldersgrupp hamnar utanför och speciellt viktigt att flickor och pojkar kan delta på lika villkor.

Syftet med den organiserade spontanidrotten är att erbjuda meningsfull fritid och fysisk aktivitet till målgrupper som står utanför föreningslivet. Genom att öppna idrottshallarna på tider de normalt är stängda och erbjuda gratis verksamhet i trygga former utan krav på föranmälan, finns också tydliga brottsförebyggande effekter och positiv inverkan på rekrytering för föreningslivet. Den organiserade spontanidrotten är ett viktigt verktyg för att kommunen ska kunna erbjuda idrott för alla unga Botkyrkabor, oavsett ekonomisk och social bakgrund, som komplement till den traditionella föreningsidrotten.

Det är brist på förenings- och verksamhetslokaler för föreningslivet. I många fall kan inte kommunen erbjuda föreningslokaler eller så erbjuder man lokaler som är undermåliga. Kommunen måste bli mer aktiv i att få fram lokaler vilket kan beaktas i samband med planering av bostadsbyggande där man också bör sträva efter att tillgodose föreningslivets behov.

E-böcker är ett viktigt verktyg i Botkyrkas läslyft och satsningen på läslust och läskunnighet. Genom utlåning av e-böcker når biblioteken nya målgrupper och lockar fler till läsning. För att kunna dra nytta av e-bokens fulla potential som läsfrämjande verktyg och för att skapa en jämlik tillgång till e-böcker i hela kommunen behöver dels utbudet av e-böcker breddas, till exempel på fler språk än svenska, och dels metoder utvecklas för att främja e-boksläsande hos fler. Idag lånas enbart cirka 10 % av e-böckerna i de norra kommundelarna. Därför är det särskilt viktigt att göra en satsning i de norra kommundelarna.

Då konsthallens verksamheter kommer att utlokaliseras till Fittja samt omlokaliseras i Tumba centrum i och med ombyggnationen så ifrågasätter vi hur detta kommer att se ut rent ekonomiskt långsiktigt. Man kan ställa sig frågan om hur mycket högre driftskostnaderna kommer att bli med två separata lokaler samt förhöjda hyror i nya Tumba centrum och om två konsthallar är önskvärt att prioritera.

Vi vill prioritera fritidsverksamhet för åldersgruppen 10-12 år för att uppmuntra till en meningsfull tid efter skoldagens slut. Det är också viktigt att verksamheten på kommunens fritidsgårdar håller en bra nivå med

t.ex. utbildade ledare. Vi bedömer att kostnaden på konsthallen är orimligt hög, man bör effektivisera verksamheten och dra ner på kostnaderna.

När det gäller kommunens totala drift så omfördelar vi sammanlagt 21 miljoner kronor mer i relation till majoritetens budget. Dessa miljoner omfördelar vi genom en ökning i drift till Socialnämnden för att stärka upp det underskott som finns samt för de kommande utmaningarna bl.a. i och med hög personalomsättning, dyra placeringar och flyktingkrisen samt en ökning i drift till Vård- och omsorgsnämnden gällande bl.a. de underbudgeterade posterna för personlig assistans och externa placeringar SoL. När det gäller driftramen för Kultur- och fritidsnämnden så minskar vi den med ca 1 % motsvarande 2,5 miljoner kronor, som avser effektiviseringar både när det gäller verksamheten och administrativt inom förvaltningen.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömning.

Investeringar:

Kristdemokraterna anser att kultur- och fritidsnämnden ska fortsätta med uppdraget att utveckla området kring Brunna IP vilket vi anser vara nödvändigt för att uppfylla kraven för fotboll i de högre divisionerna och skapa bra förutsättningar för andra idrotter. Det är viktigt att vi skapar möjligheterna för elitidrott i Botkyrka och för de olika idrottsklubbarna att utvecklas och att hela området inklusive läktare, omklädningsrum, klubb- rum etc. rustats upp. Detta är nu mycket aktuellt då Botkyrkalaget Arameisk-Syrianska IF kommer att spela i division 1 nästa säsong.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömningar.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Driftbudget - verksamhetsnivå:

Utbildningsplatser är en av de allra billigaste åtgärderna i kampen mot arbetslösheten. Förutom att antalet arbetslösa sjunker, då de i stället utbildar sig, så gör deras ökade kompetens dem mer attraktiva på arbetsmarknaden. Dessutom ökar Sveriges konkurrenskraft med välutbildade människor.

Vi vill:

- att habiliteringsersättningarna inom ramen för daglig verksamhet ska höjas.
- att kommunen ska fortsätta att utveckla Jobbcenter Botkyrka.
- att fler lärlings- och praktiska utbildningar prioriteras.
- att kommunen fortsätter att utveckla företagsklimatet för att ge bra service till företag och öka möjligheter till etablering i kommunen.

Jobbcenter Botkyrka (tidigare Vägledning Kompetens Botkyrka) har en nyckelroll i att medborgarnas framtid när det gäller studier och arbete. Det är viktigt att man arbetar serviceinriktat och engagerat för att bistå medborgarna med en överblick, helhetsperspektiv och en klar målinriktning för studier och arbetssökande.

Det är oerhört viktigt med praktik och lärlingsplatser då utbildningsväsendet måste hitta vägar för att överbrygga gapet mellan lärandet och det hantverksbaserade arbetslivet. Kraven på ett adekvat yrkeskunnande är ofta väldigt höga och det är av stor vikt att öka det verklighetsbaserade lärandet.

Utgångspunkten måste vara för kommunen att utforma sitt näringslivsarbete så det bidrar till ett bra företagsklimat för alla. Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagen. Det privata näringslivet är grunden för all välfärd och de skattepengar som genereras från det privata näringslivet är grundförutsättningen för den kommunala välfärden. Kommunen måste t.ex. arbeta för att ge bra service till företagen, inte konkurrera ut företag

som satsar i kommunen, se till att infrastruktur fungerar både -när det gäller IT- och vägnät, se till att den kommunala byråkratin inte är för krånglig och tillgodose att industrimarkreserven hålls på en hög nivå. Vi hoppas att det kommer att ske en förbättring inom detta område i och med den nya omorganisationen av KLF där nämnden kunskaps- och kompetensmässigt ska stödja kommunstyrelsen i frågor gällande bl.a. sysselsättning, näringsliv och entreprenörskap.

När det gäller kommunens totala drift så omfördelar vi sammanlagt 21 miljoner kronor mer i relation till majoritetens budget. Dessa miljoner omfördelar vi genom en ökning i drift till Socialnämnden för att stärka upp det underskott som finns samt för de kommande utmaningarna bl.a. i och med hög personalomsättning, dyra placeringar och flyktingkrisen samt en ökning i drift till Vård- och omsorgsnämnden gällande bl.a. de underbudgeterade posterna för personlig assistans och externa placeringar SoL. När det gäller driframen för Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden så minskar vi den med ca 1 % motsvarande 2,5 miljoner kronor, som avser effektiviseringar både när det gäller verksamheten och administrativt inom förvaltningen.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömningar.

Investeringar: Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Utbildningsnämnden

Driftbudget-verksamhet

Förskola

Målet för varje pedagogisk verksamhet, oavsett om det är familjedaghem eller förskola, bör vara att möta varje barns behov av trygghet, omsorg, stimulans, lek, gemenskap och utveckling.

Förskolans roll som det första steget i det livslånga lärandet har blivit allt viktigare och många barn går i förskolan under en relativt lång tid. Det är följaktligen mycket viktigt att verksamhetens kvalitet är hög och att barnen ges möjlighet att utveckla sina unika förmågor.

Botkyrka måste bli bättre på att erbjuda valfrihet inom barnomsorgen så att alla föräldrar kan hitta det omsorgsalternativ som passar just deras barn bäst. När det gäller behöriga förskolepedagoger så har kommunen också en stor utmaning att hantera inför framtiden.

Vi vill:

- omdisponera inom föreslagen ram genom att tilldela mer resurser för anskaffande och drift av fler familjedaghem.
- samordna utbildning för familjedaghemsvårdare med utbildning för förskolepersonal.
- införa en kvalitetssäkring som tar hänsyn till bl.a. lokalerna, utemiljön, barngruppernas storlek och personalens utbildningsnivå.
- att ambitionen med att servera närodlat och/eller ekologiska livsmedel i möjligaste mån i våra förskolor bör befästas med en kvalitetssäkring. Barnen bör få kunskap och medvetenhet om hur mat produceras i ett kretsloppstänkande.
- öka andelen behöriga förskolepedagoger för att skapa de bästa förutsättningarna för lärande.

Grundskola/gymnasium

Skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska främja alla elevers utveckling och lärande samt stimulera lusten till att lära. Man ska förmedla grundläggande demokratiska värden såsom alla människors lika värde, individens frihet, solidaritet med de svaga och utsatta och jämställdhet för att nämna några. Skolan ska vara en plats där elever och lärare känner sig trygga i en god arbetsmiljö med studiero där kränkningar inte förekommer vilket är förutsättning för lärande.

Enligt Lärarförbundets ranking av *Bästa skolkommun 2016* där samtliga av landets skolkommuner rankas så får Botkyrka ett relativt lågt resultat gällande flera undersökta punkter, bl.a. när det gäller behöriga lärare, andel elever i åk 9 som är godkända i samtliga ämnen, andel elever som klarar gymnasiet på 3 år och andel med grundläggande behörighet för högskolestudier. Vi har en rad utmaningar framöver som handlar om t.ex. elevers behörighet till gymnasiet och högskolan och hur vi ska attrahera och få duktiga lärare att vilja stanna i kommunen.

Vi vill:

- erbjuda flexibel skolgång för att inom 8 – 10 år kunna nåkunskapsmålen i grundskolan, då inte alla elever studerar i samma takt.
- att varje elev ska ha en egen utvecklingsplan där även föräldrarna involveras med regelbunden uppföljning från skolstart.
- öka andelen behöriga till gymnasiestudier, i första hand med en skola som tar tillvara barnets lust att lära.
- ge möjlighet till studiestöd utanför skoltid med frivilliga ungdomar/organisationer, sprida kunskapen till skolorna om läxhjälpstöd genom att undanröja byråkrati med krångliga regler.
- uppgradera betydelser till skolornas hälsoteam för att ge stöd till barn och unga som är i riskzon.
- utöka föräldrastödet till barn med neuropsykiatrisk problematik.
- erbjuda sommarkollo för behövande familjers barn, för att tillgodose varje barns rättighet att få uppleva vår underbara natur utanför ”sin egen port”.
- att mobbning och kränkande handlingar inte förekommer är alla vuxnas ansvar, en skyldighet är att varje skola redovisar hur upprättade antimobbningsplaner följs.
- att man aktivt arbetar mot våld i skolan för att unga och personal har rätt till en trygg miljö att arbeta, studera och vistas i.
- att våra särskoleelever i möjligaste mån erbjuds skolgång enligt familjens önskemål.
- att kommunen erbjuder kontinuerlig kompetensutveckling och goda arbetsvillkor för lärare där arbetsbelastningen är rimlig.

Fetma ökar bland barn och ungdomar i Sverige. Ca 20 - 25% av ungdomar i 10-årsåldern i Sverige är överviktiga och drygt 3 % lider av sjukdomen fetma vilket ofta också påverkar vår hälsa som vuxna. Skolan måste ge eleverna goda förutsättningar att äta rätt. Det som serveras i skolans cafeteria, kiosk eller fritidsgård kan ha stor betydelse för elevens hälsa. Eleverna ska kunna köpa bra livsmedel såsom frukt, grönsaker, smörgås, mjölk, yoghurt och juice. En viktig aspekt här är att sortimentet inte ska ersätta lunchmåltiden.

- I hälsofrämjande syfte, vill Kristdemokraterna att försäljning av godis, snacks, läsk och s.k. energidrycker i skolans cafeteria, kiosk eller fritidsgårdar upphör.

Nya gymnasieskolans utmaning ligger bl.a. i att utöka andelen elever att välja praktiskt inriktade yrkeslinjer.

Vi vill:

- Utöka samarbetet med näringslivet samt öka attraktionen för unga att vilja arbeta med vård och omsorg och även inom andra praktiska yrkesområden. Ett sätt skulle vara att låta människor från olika praktiska yrken som brinner för sitt yrkesval, komma till skolan och dela med sig av sina erfarenheter med en positiv beskrivning.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömningar.

Investeringar: Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Socialnämnden

Driftbudget - verksamhetsnivå

För oss kristdemokrater motiverar solidaritetsprincipen att ta gemensamt ansvar för alla människor, i synnerhet de utsatta. Vi anser att socialpolitiska insatser måste präglas av respekt för den personliga integriteten och ge förutsättningar för inflytande och delaktighet från den enskilde både när det gäller vuxna och barn. Alliansregeringens proposition ”stärkt skydd för barn och unga” föreslår ändringar i socialtjänstlagen i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller som riskerar att fara illa. Tillsynsärenden inom hälso- och sjukvård ökar således då den statliga tillsynen förstärkts. Socialnämnden står inför en rad utmaningar de kommande åren som kommer att kräva både resurser och nyskapande idéer.

Vi vill:

- förstärka ramen för att bättre kunna identifiera och stödja ”glömda barn”, d.v.s. barn till alkoholister, psykiskt sjuka m.m.
- utveckla föräldrastödsprogrammen och att de ska erbjudas varje år.
- utöka öppettiderna för öppen förskola med jämt fördelade öppettider i samtliga kommundelar som en träffpunkt med pedagogiskt utbildad personal som ett viktigt led i föräldrastödet.
- att det skall finnas en kommunal garanti för personer som beviljats insatser för boende enligt Socialtjänstlagen, SOL, att få sin bostad inom tre månader från det att beslut tagits och att det finns regler för vilka skyldigheter kommunen har om löftet inte hålls.
- att de ideella organisationerna ska släppas in i missbruksvården. Det finns många organisationer inom till exempel kyrkor och samfund som har ett dokumenterat gott utfall i sin verksamhet.
- att kommunen arbetar aktivt för att förhindra och motarbeta drog- och alkoholanvändning hos Botkyrkas ungdomar.
- att kommunen också bygger upp kompetens för att upptäcka andra former av missbruk, exempelvis spelmissbruk. Många ungdomar, inte minst skolkande skolelever eller arbetslösa, riskerar att tidigt fastna i detta missbruk.
- att kommunen arbetar fram en konkret handlingsplan för att förhindra att medborgare rekryteras till våldsbejakande extremistiska grupper.
- återinföra familjecentraler i kommunen där mödravård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänsten finns under samma tak för att bättre kunna erbjuda service och stödja familjer.

Att tillförsäkra att barn och unga inte far illa är ett ansvarsfullt och många gånger komplicerat uppdrag. En lagstadgad verksamhet måste uppfylla de krav gällande utredningar och åtgärder som lagen kräver och kan inte gå med underskott år efter år. Dessa brister på resurser kan potentiellt skada barn och unga då man inte kan garantera kvalitén i socialtjänstens verksamhet och öka kostnaderna i allt för hög grad. En mycket viktig del av arbetet handlar om kontinuitet och uppföljning. Sverige och Europa står mitt i en enorm uppgift att ge människor som flyr från krig, förföljelse och förtryck en trygg tillvaro. Mot bakgrund av att antalet personer som sökt asyl i Sverige ökat kraftigt är utmaningarna för det svenska asylsystemet och följaktligen för kommunerna mycket stora. Situationen förändras dag för dag, vecka för vecka och då socialnämnden har det strategiska samordningsansvaret för kommunens flyktingmottagande så kommer det att innebära ytterligare utmaningar de kommande åren. Den sänkta schablonen för ensamkommande barn som troligtvis träder i kraft 2017 får också betydande konsekvenser i form av lägre intäkter till kommunen vilket gör att det ekonomiska läget ser lite sämre ut för nästa år. Kostnaderna för det ekonomiska biståndet uppskattas också fortsättningsvis stadigt att öka främst gällande placeringar på skyddade boenden och HVB-boenden och **vi kristdemokrater ökar därför driframen för nämnden med motsvarande 7 miljoner kronor** för att stärka upp underbudgetering för bl.a. dessa nämnda områden samt för utmaningarna i stort i och med den höga personalomsättningen och flyktingkrisen.

Hög arbetsbelastning och hög personalomsättning kan leda till att barn och unga faller mellan stolarna när inte tillräcklig erfarenhet finns samt att antalet ärenden per person inom socialtjänstens är högt. Detta kan också leda till sämre uppföljning vid placeringar och längre placeringar vilket i sin tur leder till högre kostnader. Risken finns för att barn, unga och vuxna far illa då anmälningar och utredningar går för långsamt samt att uppföljningarna av insatserna blir lidande. Åtgärder behöver genomföras för att kommunen ska få behålla personalen långsiktigt. Man behöver en strukturerad och individuellt utformad introduktion för nyanställd personal inom socialtjänsten för att man ska klara av de utmaningar som arbetet långsiktigt innebär. Sedan kan man succesivt övergå till svårare ärenden. Lönerna måste ligga i linje med det ansvar och den kompetens som personalen har annars är det svårt att motivera personer att stanna. Det behövs också personal med speciell kompetens som kan hantera ärenden gällande brukare med mer komplexa behov. Men även om man kommer till rätta med personalbristen och kompetensutvecklingen så behövs en strukturerad organisation uppifrån som är utrustad med den övergripande kunskapen för ett samhälle i allt större behov av sociala tjänster.

Bostadsbristen leder till höga kostnader för hotell och vandrarhem då placeringarna där blir många. Om en familj inte har någonstans att ta vägen och alla lägenheter som kommunen hyr är upptagna, blir nödlösningen t.ex. ett rum i ett lägenhetshotell eller vandrarhem vilket ofta blir långvarigt och innebär höga kostnader som enligt prognosen inte ser ut att minska någon gång de kommande åren. Bostadsbrist och arbetslöshet i landet påverkar alla och innebär att en allt större grupp dessutom söker sig till socialtjänsten som annars inte har en social problematik, vilket ytterligare ökar belastningen. Det behöver byggas mer generellt, både när det gäller lägenheter för unga, arbetslösa och människor med sociala problem. Att utöka byggandet av modulbostäder med tidsbegränsade bygglov kan lindra en del av bostadsbristen för nyanlända, men också de som redan finns i systemet och är i behov av ekonomiskt bistånd av andra orsaker och blir kvar länge på vandrarhem eller hotell.

Barn och ungdomars psykiska hälsa och föräldrars möjligheter och förmåga att på ett fullgott sätt kunna ta hand om sina barn och lösa de problem som kan uppstå i ungdomsåren påverkar hela samhället i stort. Det är mycket viktigt med insatser såsom föräldrastöd vilket samhället tjänar på i längden. Mår familjen bra så mår samhället bra. Ett utvecklat föräldrastöd bör prioriteras så att alla föräldrar som önskar kan delta och att informationen om föräldrastödsprogrammen når ut till alla och erbjuds varje år.

Lokal samverkan för att förebygga att unga rekryteras till våldsbejakande extremistiska grupper måste bli bättre. En del i det förebyggande arbetet handlar om att ge stöd och utbildning till medarbetare i kommunen. Det gäller till exempel skolpersonal, personal på fritidsgårdar eller medarbetare inom individ- och familjeomsorgen för att bli bättre på att fånga upp unga som är i riskzonen för att radikaliseras. Vi anser att det behövs en kommunal arbetsgrupp som jobbar specifikt med detta tillsammans med skolan, föreningar, församlingar, individ- och familjeomsorgen för att förhindra att ungdomar ansluter sig till extremistiska grupper och för att skydda vårt samhälle. Det är också viktigt att man arbetar fram konkreta och tydliga förslag för hur man hanterar situationen och vet hur man ska agera om t.ex. en närstående, en elev eller en församlingsmedlem uppfattas ha radikaliserats.

De öppna förskolorna är en del i kommunens förskoleverksamhet, men fyller också en funktion i ett generellt familjestödande arbete. De erbjuder barn som står utanför förskolan en förskolepedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den ger småbarnsföräldrar möjlighet till kontakt och gemenskap i bostadsområdet. I och med flyktingkrisen och den stora inflyttningen i kommunen, både genom EBO och genom anvisning så kommer behovet av mötesplatser och insatser och stöd för föräldrar och barn att öka. Öppna förskolan kan vara ett första steg för nyanlända familjer att komma i kontakt med den svenska kulturen och knyta kontakter med andra föräldrar och barn. Man kan inte sätta ett värde i pengar på denna mycket betydelsefulla verksamhet som vi kristdemokrater vill stärka och utveckla. Vi vill därför utöka öppettiderna för öppna förskolan och att öppettiderna är jämt fördelade i samtliga kommundelar.

Det är viktigt att den nya resursfördelningsmodellen tar med fler faktorer än befolkningsutvecklingen i beräkningen av framtida volymförändringar. Ett system som i allt för stor utsträckning tar hänsyn till parametern – volymökning – kan slå hårt mot vissa förvaltningar såsom bl.a. socialförvaltningen. Detta då en eller ett fåtal brukare kan komma att kosta väldigt mycket mer än beräknat. Det måste i systemet finnas tillräckligt utrymme för större variationer i behov.

Det är positivt att kommunen jobbar aktivt för att hitta platser för tillfälligt jourboende vilket kan skapa trygghet för de medborgare som p.g.a. olika sociala problem är i behov av försörjningsstöd och en plats att bo. Kommunen måste också fortsätta att aktivt arbeta med Botkyrkabyggen för att säkra tillgången av boende för berörda målgrupper.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömningar.

Investeringar: Vi instämmer i majoritetens bedömning.

Vård- och omsorgsnämnden

Driftbudget - verksamhetsnivå

Vi vill:

- satsa på kompetensutveckling för att behålla, förvalta och utveckla personalen samt arbeta för att bli en attraktiv arbetsgivare för ny kompetent och kvalificerad personal.
- ta fram och erbjuda ett Trygghetskontrakt med medborgarna, som tydligt visar vad kommunen ska göra för att säkerställa en likvärdig vård.
- erbjuda fler offentligfinansierade utföraralternativ inom äldreomsorgen t.ex. seniorboende och trygghetsboende, som både kan ta hänsyn till integritet, hög servicenivå, larm, bostadsrätt eller hyresrätt och närhet till personal, utan att vara ett institutionsboende.
- utveckla samverkan med ideella föreningar och idéburna organisationer; för bl.a. språkanpassat äldreboende.
- inrätta seniorkolloverksamhet under sommarperioden för att ge äldre i Botkyrka kommun möjlighet till miljöombyte och social samvaro.
- garantera att personer som beviljats insatser för boende enligt lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade, LSS och Socialtjänstlagen, SOL får sin bostad inom tre månader från beslut och att det finns regler för vilka skyldigheter kommunen har om löftet inte hålls.
- planera för anpassat småskaligt boende i varje kommunedel med en prioritering där behovet är mest akut.
- inrätta en akutbedömnings/verkställighetsfunktion som har mandat att dygnet runt agera om behov av akut insats behövs för att t.ex. avlasta anhörigvårdare (Vi anser att föreslagen äldrelots inte i tillräcklig grad löser vad som egentligen efterfrågas).
- bevaka att processen med ombyggnation av Allégårdens vård- och omsorgsboende och omvandlingen av Tumba vård- och omsorgsboende, som omfattar försäljning av fastigheten Samariten, sker både skyndsamt och kostnadseffektivt.
- återinföra familjecentraler i kommunen där mödravård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänsten finns under samma tak för att bättre kunna erbjuda service och stödja familjer.

Vård- och omsorgsnämnden står inför stora utmaningar under 2017 och de kommande åren. Förvaltningens delårsrapport per augusti 2016 visade ett prognostiserat underskott på 15 miljoner kronor. I första hand handlar det om volymökningar inom personlig assistans och externa placeringar SoL. Däremot verkar volymökningarna i hemtjänsten, som tidigare bidragit till stora underskott, vara under kontroll. Kostnaderna för om-

byggnation av Allégårdens vård- och omsorgsboende verkar dock skena i väg med tilläggsäskanden som gör att den ursprungliga kalkylen kraftigt överskrids. Det är viktigt att bevaka processen med stor noggrannhet. För att kunna hantera de utmaningar som nämnden står inför **så ökar vi kristdemokrater driframen för nämnden med 14 miljoner kronor för 2017.**

Befolkningsprognosen visar ett ökat antal äldre och en tydlig trend är att personer 65 år och äldre kommer att utgöra en allt större andel av kommunens befolkning. Volymökningen i kommunen motsvarar behov av ett nytt vård- och omsorgsboende var femte år. Inom funktionshinderområdet är behovet ett nytt service- eller gruppboende per år. Dessutom är underhållet av en stor del lägenheter och lokaler eftersatt och måste åtgärdas för att uppfylla Arbetsmiljöverkets krav. I första hand handlar det om Tumba vård- och omsorgsboendet och Allégården med totalt cirka 200 brukare. Det är särskilt viktigt med en väl fungerande strategi för att säkerställa en trygg boendesituation för äldre och personer med funktionsnedsättning inklusive bostäder med särskild service enligt LSS som vård- och omsorgsboenden enligt SoL.

Kompetensutveckling för personalen som arbetar inom vården och omsorgen om äldre har i några avseenden varit eftersatt. Andel omsorgspersonal med, för yrkesrollen, grundkompetens motsvarande socialstyrelsens allmänna råd är fortfarande låg. Därutöver har hög personalomsättning av handläggare såväl som chefer inom myndighetsverksamheten i samspel med det ogynnsamma arbetsmarknadsläget inneburit kompetensflykt, varierande kvalitet på utredningar och brister i rutinerna vilket i sin tur påverkat både handläggningstiden och kvaliteten negativt. Här eftersträvar vi mer stabilitet och resursförstärkning med avseende på personal såväl som handledning och utbildningsinsatser. Kristdemokraterna ser inte kompetenshöjande insatser som en kostnad, utan en investering som på längre sikt ger stimulans, effektivitet och bättre resultat samt en kvalitetshöjning för de som får del av den här delen av kommunal service. Förvaltningen måste bli en mer attraktiv arbetsgivare som behåller, förvaltar och utvecklar redan anställda medarbetare men också attraherar ny kompetent och kvalificerad personal. Samarbetet med Vård- och omsorgscollege är ett steg i rätt riktning. Kristdemokraterna anser det nödvändigt med resursförstärkningar och stödfunktioner och vill därför göra en särskild satsning i syfte att åstadkomma kvalitetsutveckling inom verksamheten. Utöver ren kunskapsutveckling, handledning och fortbildning, vill vi satsa på IT-användning, ledarskapsutveckling, erbjuda stöd och kompetensutveckling till verksamhets- och enhetschefer, synliggöra karriärvägar, utveckla nya utbildningsmoment och inte minst att stärka personalens möjligheter till inflytande och delaktighet. Ett annat viktigt satsningsområde är att få fler män att välja vården och omsorgen om äldre som yrke.

Samarbetet med Vård- och omsorgscollege är också viktigt ur ett annat perspektiv. Kommunen har svårt att rekrytera kontaktpersoner till personer LSS-insatser som har gruppboende med som en extra social kontakt för att hjälpa till att bryta den enskildes isolering genom samvaro. I synnerhet är det ätt matchning, t ex äldre med äldre och unga med unga som är extra svårt att tillfredsställa. Detta är mer en principiell fråga som handlar om jämlikhet och omsorg om den lilla människan.

Kristdemokraterna vill införa valfrihetssystem, LOV, för omvårdnadstjänster snarast möjligt för att stärka den enskildes möjligheter till inflytande över den egna vardagen. Dessutom kommer det att uppmuntra enskilt företagande eller kooperativ verksamhet inom äldreomsorg, för att utöka valmöjligheterna för kunden att välja mellan olika utförare. Tanken är att kundernas val av utförare ska påverka kvaliteten i positiv riktning gällande de tjänster som erbjuds, men också att det på sikt ska bidra till att göra yrkena inom detta område mer professionella och attraktiva.

De 17 lokala värdighetsgarantier som på initiativ från Kristdemokraterna gäller från 1 januari 2014 inom Botkyrkas äldreomsorg är ett viktigt steg i rätt riktning eftersom förutom en ökad tydlighet om vilken service man kan förvänta sig, även bidrar till kvalitetsutveckling genom att äldreomsorgens medarbetare får en tydligare bild av sina arbetsuppgifter. De lokala värdighetsgarantierna måste dock kontinuerligt utvärderas och utvecklas

genom att granska och utveckla rutiner och lokala riktlinjer för att identifiera vad som kan riskera att bli generaliserande samt för att bättre kunna anpassas efter enskildas viljor, vanor och preferenser. Vårdighetsgarantierna måste bli en naturlig del i det dagliga arbetet genom att vara vägledande för personalens arbetssätt och bemötande, samt även genomsyra hela verksamheten.

Åldrandeprocessen kan innebära förutom sämre aptit att smak och doft upplevelse förändras. Viktminskning och undernäring av äldre är ett betydande problem både för patienter, anhöriga, och hela vårdssystemet. Den sociala aspekten på vad en måltid innebär bör inte förringas. En positiv måltidsupplevelse är betydelsefullt för aptiten och är kopplad till bl.a. social situation och sällskap under måltiden, rummets och dukningens utformning och matens smak, doft, färg, form och konsistens. Det är viktigt att äldre personer får chans att uppleva måltiderna som något positivt. Därför behöver maten och måltidsituationerna i större utsträckning anpassas efter varje individs hälsa, smak och förutsättningar.

Många äldre känner sig ensamma och bristen på social samvaro är stor även hos många som får hjälp från äldreomsorgen. Detta skapar både psykiskt och fysiskt lidande. Forskare har studerat fenomenet sommarkollo för äldre närmare och har hittat en rad mycket positiva effekter. Bland annat upplevde deltagarna bättre sömn, tog färre mediciner och använde inte rullatorn lika mycket som annars. Kristdemokraterna vill därför inrätta seniorkolloverksamhet under sommarperioden för att ge äldre i Botkyrka kommun möjlighet till miljöombyte och social samvaro. Syftet med verksamheten är att uppnå positiva hälsoeffekter genom att erbjuda deltagarna social samvaro och roliga aktiviteter, t. ex. matlagning, tipsrundor, boule, bingo, allsång och stavgång.

Det är nödvändigt med effektiviseringar inom flera av nämndens verksamhetsområden. Vi bedömer att det finns en möjlighet till att effektivisera genom bl. a. lägre timpris och införande av digitala (nyckelfria) låssystem inom hemtjänsten, omvandling av några gruppboende (med krav på bemanning dygnet runt) till serviceboende och sänkta ersättningsnivåer på serviceboenden inom verksamheten för omsorg om personer med funktionsnedsättning. Kristdemokraterna vill även se över och ta fram rutiner för att kvalitetssäkra att biståndsbedömningarna sker på likartat sätt och i nivå med andra kommuner med motsvarande förutsättningar och därmed få en positiv effekt för det ekonomiska utfallet.

Män och kvinnor med funktionsnedsättning är en av de fyra grupper som löper störst risk för ohälsa enligt Botkyrka kommuns egen omvärldsanalys för 2016-2019. Funktionsnedsättningar kan te sig på många olika sätt vilket gör att kommunen behöver arbeta än mer individanpassat för att hjälpen ska nå fram. Personer med neuropsykiatriska diagnoser är en särskilt utsatt grupp där många på grund av funktionsnedsättningen har svårt att tala för sig själv. Kristdemokraterna vill därför verka för en ökad kompetens om dolda handikapp inom kommunen, men främst hos de utredande tjänstemännen. Insatserna skall vara utformade med individens behov i centrum - inte utifrån hur kommunen är organiserad. Ett led i detta är bland annat ett förbättrat samarbete mellan olika instanser inom kommunen exempelvis socialtjänst och vård och omsorg med dess utförande instanser och vi vill även verka för ett samarbete mellan kommun och landsting i dessa frågor.

Vi anser att kommunen ska införa möjligheten för dem som vill och är 85 år eller äldre att tillgå ett tryggt gemenskapsboende oavsett friskhetstillstånd inom tre månader från det att sådan begäran gjorts. Det är, menar vi, i sig en förebyggande åtgärd eftersom de personer som tillhör denna grupp kan känna ökad trygghet i befintligt boende och att därmed möjligtvis senarelägga tunga vårdinsatser.

Det är en grundläggande rättighet att brukare av välfärdstjänster inte ska behöva utsättas för andrahands- eller tredjehandsrök från kommunens personal. Vi anser därför att alla medarbetare inom vård och äldreomsorg inte tillåts att röka under arbetstid och ser till att man byter kläder om man röker på sin lunchrast. Det är här brukarens rättighet att slippa röklukt som måste gå före rökarens rättigheter att röka. Personalen ska informera

ras tydligt om detta och erbjudas rökavvänjning. Detta är en arbetsledarfråga som ska ingå i medarbetarsamtal och följas upp kontinuerligt.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömningar.

Investeringar: Vi instämmer i majoritetens förslag.

Kommunala bolag/samverkansbolag - en del av den kommunala verksamheten

En betydande del av kommunens ekonomi finns i de kommunala bolagen. Ett stort ansvar ligger på partierna att på medborgarnas vägnar utöva uppsikt över bolagens verksamhet via de förtroendevalda styrelseledamöterna. Kommunen ska vara en ansvarsfull ägare med ett väl genomarbetat och formaliserat regelverk för hur de kommunala bolagen ingår i kommunens verksamheter i sin helhet. Ägardirektiv bör komplettera bolagsordningen och ska regelbundet omprövas av kommunfullmäktige. En bolagspolicy bör finnas som anger hur kommunstyrelsens uppsiktsskyldighet över bolagen utövas och hur informationsflödet mellan kommunens olika verksamheter och bolagen ska ske, samt hur gemensamma resurser som personal- löne- och ekonomifunktioner ska samordnas. "God sed för styrning av kommun- och landstingsägda bolag" framtagen av Sveriges Kommuner och Landsting ska tillämpas i kommunala bolag.

Botkyrka kommun äger ett antal aktiebolag, helt eller tillsammans med andra kommuner, för att ge invånarna service. Kristdemokraterna är positivt inställt till bolagisering av verksamheter t.ex. för att lösa stora och kapitalkrävande uppgifter som fjärrvärme, avlopp och renhållning i samverkan med andra kommuner.

Bolag med verksamheter utanför kommunens kärnverksamheter, bör utvärderas kontinuerligt. Vid denna utvärdering bör särskild hänsyn tas till konkurrenssituationen med t.ex. andra bolag inom kommunen. Om olika omständigheter gör att kommunala verksamheter inom dessa områden bolagiseras, bör målet vara att avyttra bolagen när möjlighet ges.

Vi kristdemokrater anser det viktigt med den kommunala självstyrelseprincipen. Vi förordar den demokratiska arbetsformen där de olika kommunala styrelserna och nämnderna leds och styrs av folkvalda, direkt eller indirekt valda som ett resultat av representationen i kommunfullmäktige. Styrelsen i kommunala nämnder/styrelser har således förtroendeuppdrag och har valts av kommunfullmäktige.

Botkyrkabyggen AB

Botkyrkabyggen AB är ett helägt kommunalt bolag och är kommunens allmännyttiga bostadsföretag och har ca 11 000 lägenheter vilket motsvarar 90 % av alla hyresrätter i kommunen. I bolagets hyresrätter bor c:a 1/3 av kommunens befolkning.

Kristdemokraterna anser att fler hyresvärdar skulle vara bra för invånarna i kommunen. Detta kan åstadkommas genom att sälja delar av Botkyrkabyggens fastighetsbestånd. Vi anser att Botkyrkabyggen ska ta fram en plan för hur hyresgäster som vill omvandla sina hyreslägenheter till bostadsrätter kan ges möjlighet till detta.

Upplev Botkyrka AB

Upplev Botkyrka AB är ett av kommunen helägt dotterbolag med inriktning på upplevelseindustrin. I företaget ingår Lida friluftsgård och Subtopia.

Den kristdemokratiska inriktningen är att satsningarna på upplevelsenäringen genom Upplev Botkyrka AB ska ha som syfte att på sikt göra bolaget avyttringsbart.

Hågelbyparken AB

Hågelbyparken AB är ett av kommunen helägt dotterbolag med inriktning på upplevelseindustrin. I företaget ingår verksamheten på Hågelby. Bolaget var tidigare en del av Upplev Botkyrka AB men bröts loss för att kunna överlätas på extern ägare i anslutning till framtida etableringar på marken runtomkring Hågelby.

Botkyrka Stadsnät AB

Kraven på snabb, säker och högkvalitativ informationsöverföring ökar. Samtidigt ökar kraven på flexibilitet så att den enskilde användaren inte måste "läsa" sig till enskild tjänsteleverantör utan kan välja tjänster från olika tjänsteleverantörer. Då behövs ett nät som inte är knutet till en tjänsteleverantör utan ett oberoende nät skilt från tjänsteleverantörerna.

Botkyrka Stadsnät är ett bredbandsnät öppet för konkurrerande leverantörer där Botkyrkaborna får tillgång till internet, tv och telefoni. Botkyrka Stadsnätets grundläggande syfte är att ge förutsättningar för ökad samhällsnytta. Stadsnätet ska erbjuda medborgare och näringsliv högre kommunikationskapacitet till lägre kostnad ge ökad valfrihet och ökat utbud, stärka de kommunala verksamheternas utvecklingsmöjligheter och sänka kommunikationskostnaderna.

Bredbandsatsningen är ett långsiktigt projekt och den kristdemokratiska inriktningen är att nätet ska vara en satsning som på ett kostnadseffektivt sätt gynnar medborgarna.

SRV Återvinning AB

SRV återvinning är ett aktiebolag ägt av kommunerna Botkyrka och några närkommuner inom Södertörn. Detta bolag har kommunernas uppdrag att sköta insamling och hantering av hushållssopor, enligt miljöbalken som stipulerar att det ska finnas en renhållningsordning samt en avfallsplan för varje kommun. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om hur kommunen arbetar med att minimera mängden avfall samt avfallets farlighet. Avgifterna ska anpassas efter användning, men vi anser att second hand organisationer verksamma inom ägar-kommunerna ska avgiftsfritt kunna nyttja SRV:s tjänster eftersom konsumenterna redan betalat för dessa tjänster.

Bolagets verksamhet har under årens lopp rört sig från enbart transport och förvaring av sopor till att omfatta återanvändning, återvinning och energiutvinning.

Inom återanvändnings och återvinningsområdena finns även andra aktörer. I syfte att ge mesta möjliga service för minsta möjliga kostnad anser vi kristdemokrater att hela eller delar av SRV:s verksamhet ska konkurrensutsättas.

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktie-bolag - Syvab

Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktiebolag - Syvab är ett av kommunen delägt bolag som på uppdrag hanterar kommunens VA-frågor. Vi menar att det ingår i kommunens uppgifter att tillse att det finns infrastrukturella anläggningar inom de olika tätorterna så att medborgarna erhåller god service på ett ekologiskt hållbart sätt.

Vi menar att bolaget också borde få i uppdrag att säkerställa utvecklingen för de VA-verksamhetsbehov som ännu inte är tillgodosedda och ta en plan för hur VA-frågorna ska hanteras i kommunens glesbygdsområden.

Södertörns Fjärrvärme AB/Södertörns Energi AB

Södertörns Fjärrvärme AB, SFAB, ägs av Södertörns Fjärrvärme Energi AB, som i sin tur ägs till hälften vardera av Botkyrka och Huddinge kommuner. SFAB är ett bolag som äger fjärrvärmedistributionsnätet i Bot-

kyrka, Huddinge och Salems kommer, samt producerar eller köper, distribuerar och säljer värme till hushåll och företag i dessa kommuner.

Vi Kristdemokrater anser att denna verksamhet trots att den bedrivs på en konkurrensutsatt marknad kan inrymmas inom kategorin kommunala verksamheter av infrastrukturell karaktär. Ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom att minska negativ klimatpåverkan och ge fördelaktiga värmekostnader för kommunmedborgarna. I det senare fallet är huvudfrågan att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna. Vi har inga planer på en försäljning av kommunens del av berörda bolag.

Med tanke på att fjärrvärmen produceras till närmare 70 % av förnyelsebara och miljöriktiga bränslen, anser vi kristdemokrater det angeläget att bolaget prisstruktur är av en gemensam långsiktig solidarisk karaktär som uppmuntrar anslutning till fjärrvärmenätet. Vi avser föreslå kommunen genom ägardirektiv ta initiativ att få fram en policy som i högre grad än vad som f.n. gäller uppmuntrar anslutning till fjärrvärmenätet.

Söderenergi AB

Söderenergi AB är ett delägt bolag som producerar fjärrvärme (varmvatten) som distribueras genom fjärrvärmenät som ägs av Södertörns Fjärrvärme resp. Telgenät. Söderenergi producerar fjärrvärme till hushåll, industrier, kontor och sjukhus huvudsakligen i Huddinge, Botkyrka, Salem och Södertälje.

Vi Kristdemokrater anser att denna verksamhet trots att den bedrivs på en konkurrensutsatt marknad kan inrymmas inom kategorin kommunala verksamheter av infrastrukturell karaktär där ett solidariskt ägande kan bidra till att skapa en struktur för ett hållbarare samhälle genom att minska negativ klimatpåverkan. I det senare fallet är huvudfrågan att finna lösningar som gynnar Botkyrkaborna och i andra hand se över ägar- och driftsformerna. Vi kristdemokrater är positiva till planerad expansion med utbyggnad och komplettering med kraftvärmeverk och har f.n. inga planer på en försäljning av kommunens del av bolaget.

Det nya ägardirektivet innebär bl.a. att bolagets styrelse plötsligt frångår principen av att vara förtroendemannastyrt via politiker i de båda kommunerna till att bli en blandning av tjänstemannastyre och politikerstyre. Nu skall tjänstemän - anställda i ett kommunalt bolag vara med och fatta beslut som påverkar deras egna anställningsvillkor. De oberoende besluten, som ett kommunalt bolags styrelse skall fatta utifrån sin roll som valda representanter för sin kommun, anser vi håller på att tunnas ut och äventyras.

Vi anser att det finns anledning att ompröva om Södertörns Energi AB och Södertörns Fjärrvärme AB fortsättningsvis skall vara separata bolag. En fusion av de båda bolagen skulle bl.a. spara administration och pengar. Vi skulle vilja se att Botkyrka och Huddinge kommun kan komma överens och hitta en lösning för detta och att Botkyrka kommun inleder en diskussion med Huddinge kommun för att framöver möjliggöra en sammanslagning.

Södertörns brandförsvarsförbund, SBFF

Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) ansvarar för räddningstjänsten för Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun.

Den centrala uppdraget är att bidra till att alla medlems kommuninvånare känner sig trygga och säkra i sin kommun.

I förebyggande syfte beträffande brandskyddsarbete erbjuder (SBFF) bland annat olika utbildningar i brandsäkerhet, brandkunskapsutbildningar för elever i förskolan och grundskolan, ansvarar och medverkar vid olika evenemang i medlemskommuner, tillsyn av fastigheter och verksamheter samt besiktningar och byggnadslov av olika slag.

Räddningscentralen Stockholms län drivs av (SBFF) med brandkårens Attunda som samverkanspartner som larmar ut resurser och leder räddningsinsatser i 16 kommuner. Vid en insats har räddningscentralen den övergripande lägesbilden av händelsen och eventuella samtida händelser i området och kan fördela resurser därefter. Räddningscentralen är bemannad dygnet runt.

Förbundet har 21 brandstationer fördelat på 9 heltid, 3 deltid och 9 brandvårn. Förbundet har cirka 500 medarbetare. Det täcker ett område med cirka 580 000 kommuninvånare. Målet för förbundet är att skapa säkerhet och trygghet i samhället och främsta uppgift är att förhindra att bränder och andra olyckor inträffar.

Mångkulturellt Centrum, MKC

Mångkulturellt centrum är en kommunal stiftelse och ska verka brett i Botkyrka med att producera kunskap om innebörden och förståelsen av att leva och verka i ett mångkulturellt samhälle.

Vi kristdemokrater är positiva till fortsatt engagemang i denna för vår samtid viktiga verksamhet. Vi ser gärna att verksamheten utvecklas och att den blir mer känd genom en mer ”professionell” marknadsföring samt att ekonomin stabiliseras inte minst i samarbete med näringslivet.

Revision

Driftbudget - verksamhetsnivå

Inom revisionens verksamhetsområde menar vi kristdemokrater att revisorerna: ska verka för att det ska finnas garantier för kommunala tjänster (tjänstegarantier) som ger klara spelregler för både kommun, näringsliv och kommunmedborgare; verka för att öka mångfalden av utförare i offentlig sektor; tillse att det regelbundet görs en översyn av förvaltningsorganisationen och annan förvaltningsindelning för att få mesta möjliga till lägsta kostnader. Det är också viktigt att revisorerna framledes får de pengar som krävs för att göra en bra redovisningsrevision och förvaltningsrevision.

I övrigt instämmer vi i majoritetens bedömningar.

KS och KF förfogande

I likhet med tidigare år görs avsättning för oförutsedda kostnader som föreslås avsättas till kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges förfogande.

När det gäller kommunens totala drift så omfördelar vi sammanlagt 21 miljoner kronor mer i relation till majoritetens budget. Dessa miljoner omfördelar vi genom en ökning i drift till Socialnämnden för att stärka upp det underskott som finns samt för de kommande utmaningarna bl.a. i och med hög personalomsättning, dyra placeringar och flyktingkrisen samt en ökning i drift till Vård- och omsorgsnämnden gällande bl.a. de underbudgeterade posterna för personlig assistans och externa placeringar SoL. Vi minskar 5 miljoner kronor från KS/KF förfogande.

Kristdemokraternas ekonomi 2017 i sammanfattning**Resultaträkning 2017**

Miljoner kronor	Budget 2016	Budget. S+V+MP 2017	Budget Kristdemokraterna 2017
Nämndernas verksamhet	-4 755,5	-5019,4	-5019,4
Interna och gemensamma poster	320,2	323,8	323,8
Avskrivningar	-249,0	-257,0	-257,0
S:a verksamhetens nettokostnad	-4 684,3	-4 952,6	-4 952,6
Skatteintäkter	3 306,0	3 447,5	3 447,5
Generella statsbidragsintäkter mm.	1 375,6	1 504,5	1 504,5
Finansiella kostnader	-76,0	-80,5	-80,5
Finansiella intäkter	81,0	82,5	82,5
Resultat före extraordinära poster	2,3	0,9	0,9
Pensionskostnader från avsättning	26,0	29,0	29,0
Balanskravsresultat	28,3	29,9	29,9
Balanskravsresultat i %	0,7	0,6	0,6

Investeringar 2017

Miljoner kronor	Budget 2016	Budget. S+V+MP 2017	Budget Kristdemokrater- na 2017
Kommunstyrelsen	-35,2	-20,2	-20,2
Samhällsbyggnadsnämnden	-31,0	-42,9	-42,9
Tekniska nämnden	-202,7	-55,0	-55,0
Kultur- och fritidsnämnden	-31,2	-29,9	-29,9
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-32,7	-13,7	-13,7
Utbildningsnämnden	-329,5	-262,5	-262,5
Socialnämnden	-28,0	-17,1	-17,1
Vård- och omsorgsnämnden	-44,4	-32,3	-32,3
Summa totalt	-734,7	-473,6	-473,6

Driftsammandrag 2017

Miljoner kronor	Budget 2016	Budget. S+V+MP 2017	Budget Kristdemokraterna 2017
Kommunstyrelsen	-280,8	-289,1	-286,1
KS/KF förfogande	-24,3	-42,1	-37,1
Samhällsbyggnadsnämnd	-157,1	-162,6	-162,6
exploateringsverksamhet	17,6	47,6	55,6
Teknisk nämnd	-1,2	-0,5	-0,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-13,9	-16,6	-16,6
Kultur- och fritidsnämnd	-228,5	-238,4	-235,9
Arbetsmarknads- och vuxenutbildning	-229,2	-242,0	-239,5
Utbildningsnämnd	-2 286,8	-2 479,1	-2 479,1
Socialnämnd	-564,7	-593,5	-600,5
Vård- och omsorgsnämnd	-982,6	-1 059,2	-1073,2
Revision	-4,0	-4,3	-4,3
Summa	-4 755,5	-5 019,4	-5 019,4

Förslag till beslut

Med anledning av ovanstående yrkar vi att kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige beslutar

- 1) **att fastställa det kristdemokratiska förslaget till Mål och budget 2017 med plan 2018-2020.**
- 2) att fastställa skattesatsen för år 2017 till 20 kronor och 15 öre.
- 3) att beloppsramen för upplåning under 2017 fastställs till **3 359** miljoner kronor, inklusive den upplåning för Botkyrkabyggen, Söderenergi, Upplev Botkyrka AB, Hågelbyparken AB och Botkyrka stadsnät AB inom ramen för kommunens internbank.
- 4) att den totala kreditramen inklusive både borgen och upplåning för bolagen som ingår i kommunens internbank ska under 2017 vara:
 1. Botkyrkabyggen 1 400 miljoner kronor.
 2. Söderenergi 494 miljoner kronor.
 3. Upplev Botkyrka AB 15 miljoner kronor.
 4. Hågelbyparken AB 10 miljoner kronor.
 5. Botkyrka stadsnät AB 240 miljoner kronor.
 6. Låneramen för kommunens eget upplåningsbehov (exklusive upplåningen till kommunens bolag) 1 200 miljoner kronor.
- 5) **att kommunfullmäktige beslutar om att upprätta en plan för att långsiktigt minska kommunens låneskuld.**

Botkyrka 2016-10-28

Stefan Dayne (kd)